

Schoolgids 2021-2022

Versie 1, 21 juli 2021

Voortgezet Onderwijs
mavo/vmbo-t • havo • vwo

Worden wie je bent

Met een goede cijferlijst het eindexamen halen is belangrijk, maar in het leven is meer nodig dan leren wat in de examenprogramma's staat. Weten wat je belangrijk vindt, waar je talenten liggen, waar je je echt voor wil inzetten. En leren om goed met andere mensen om te gaan en samen te kunnen werken. Creatief zijn: zelf oplossingen voor allerlei vraagstukken en uitdagingen kunnen verzinnen. Ook belangrijk is dat je steeds beter zelfstandig en naar eigen inzicht kan handelen. Zodat je later zelfstandig en in vrijheid verantwoordelijkheid kan nemen voor je eigen leven. Dat noemen we "worden wie je bent".

De Vrije School Den Haag staat open voor mensen van alle achtergronden en gezindten. De school wil een veilige plek zijn, waar iedereen zich thuis kan voelen. Een school waar alle leerlingen zichzelf kunnen zijn en kunnen ontdekken wie zij zijn. Een school die inspireert en een brede ontwikkeling stimuleert. Het onderwijs wil de leerling aanspreken in het denken, in het gevoel en in het doen.

In deze schoolgids beschrijven we de achtergronden en de praktijk van het onderwijs op onze school.

Namens alle medewerkers van De Vrije School Den Haag wens ik alle betrokkenen bij onze school een leerzaam en inspirerend schooljaar toe!

Rob van der Meijden
rector

Inhoudsopgave

1.	Over De Vrije School	5
1.1	Visie en uitgangspunten	5
1.2	Over De Vrije School Den Haag	6
2.	Onderwijsaanbod	7
2.1	Periodeonderwijs	7
2.2	Vaklessen	7
2.3	Andere lessen	7
2.4	Leerroutes	9
3.	Leerjaren	11
3.1	De Middenbouw: klas 7 en 8	11
3.2	Klassenmentor	11
3.3	Werkweken, sport en toneel	11
3.4	De Bovenbouw: klas 9 t/m 12	12
3.5	Klassenmentoren	13
3.6	Decaan en loopbaanbegeleiding	13
3.7	Werkweken/ reizen, stages, sport en toneel	14
4.	Praktisch vmbo-t	15
4.1	Kleine klassen, veel individuele aandacht	15
4.2	PAK-uren	15
4.4	Havo na het behalen van het vmbo-t diploma	16
4.5	Intern zorgoverleg	17
4.6	Leerlingbespreking	17
4.7	Extra ondersteuning	17
4.8	Dyslexieprotocol	17
5.	Begeleiding en zorg	17
5.1	Visie	17
5.2	Passend Onderwijs	17
5.3	Dyslexie en dyscalculie	18
5.4	Drempelonderzoek	19
5.5	Huiswerkbegeleiding	19
5.6	Gezondheidsonderzoek en jongerenconsult	19
6.	Praktische informatie	21
6.1	Schooltijden	21
6.2	Vakantieregeling	21
6.3	Onderwijstijd	21
6.4	Leerlingenwegwijzer	21

6.5	Leerlingenraad	21
7.	Algemene informatie	22
7.1	Aanmelden van leerlingen	22
7.2	Contactgegevens schoolleiding en docenten	22
7.3	Leerlingvolgsysteem Magister en cijferoverzicht	22
7.4	Schoolregels	22
7.5	Vrijwillige ouderbijdrage	22
7.6	Ouderavonden	24
7.7	Gescheiden ouders	25
8.	Jaarplanner	25
8.1	Agenda	25
8.2	Jaarfeesten	25
8.3	Kooruitvoering	26
9.	Veiligheid en welzijn	27
9.1	Uitgangspunten Veilige school	27
9.2	Leerplicht	28
9.3	Anti-pestprotocol	28
9.4	Leerling bemiddeling	28
9.5	Gezondheidsonderzoek	28
9.6	Langdurig ziek	28
9.7	School Video Interactie Begeleiding (SVIB)	29
9.8	Verzekering	29
10.	Over de school	30
10.1	Resultaten	30
10.2	Organisatie, Bevoegd gezag en schoolleiding	30
10.3	Raad van Toezicht	30
10.4	De teamleider	30
10.5	Medezeggenschap	31
10.6	(Klassen)ouders en klassenouder-overleg	31
10.7	Leerlingen en leerlingenraad	32
10.8	Klachtenregeling en vertrouwenspersonen	32
10.9	Functies	33
10.10	Contactgegevens	35
	BIJLAGEN I: lestabellen en rendement per leerjaar	36

1. Over De Vrije School

1.1 Visie en uitgangspunten

Momenteel zijn er wereldwijd meer dan 1000 vrijescholen. Ze werken allemaal vanuit dezelfde inspiratie, maar doorat ze allemaal op een andere plaats staan en er andere mensen werken, zijn ze ook allemaal verschillend. Overeenkomst is de wens jongeren te ondersteunen in een persoonlijke ontwikkeling. In Nederland zijn meer dan 100 vrijescholen en het aantal leerlingen groeit de laatste 10 jaar sterk.

Het vrijeschoolonderwijs is geworteld in de antroposofie. De inzichten die de Oostenrijkse filosoof en natuurkundige Rudolf Steiner meer dan 100 jaar gelden deelde met de vele mensen die bijdroegen aan de eerste vrijeschool in Stuttgart. Belangrijk daarbij was ook de heer Emile Molt - directeur van de Waldorf-Astoria sigarettenfabriek - die behoorlijk onderwijs wenste voor de kinderen van zijn werknemers. De eerste 'vrijeschool', die in 1919 in Stuttgart is gestart, droeg dan ook de naam 'Freie Waldorfschule'.

De onderliggende mens- en wereldbeelden wortelen dus in die tijd, vlak na de Eerste Wereldoorlog. In de pedagogie lag de hoop dat de jongere mensen, op konden groeien tot mensen die in staat waren tot het vormen van een zelfstandig oordeel. En dat zij op konden groeien tot bewust en verantwoordelijk handelende volwassenen. Volwassen mensen die met respect voor zichzelf, de andere en de wereld de eigen ontwikkeling ter hand kunnen en willen nemen. In verantwoordelijkheid en in vrijheid.

Het onderwijs zou niet alleen moeten worden ingegeven door economische en politieke motieven. Het mag er niet uitsluitend om gaan om jongeren klaar te stomen om in het economisch leven te passen en de politieke ideeën van de bestaande machthebbers te reproduceren. Daarom moet het onderwijs 'vrij' zijn: niet gedicteerd vanuit economische en politieke belangen.

Het 'vrije' in vrijeschoolonderwijs verwijst dus naar de behoefte onderwijs zonder al te grote beïnvloeding van uit de overheid en het bedrijfsleven vorm te geven. Zodat de mens zich in en tot vrijheid kan ontwikkelen. Dat wordt helder onder woorden gebracht in het onderstaande citaat van Rudolf Steiner.

*De vraag is niet wat de mens moet kunnen en weten
teneinde zich in de bestaande sociale orde te kunnen voegen;
maar wel, wat er in aanleg in de mens aanwezig is en in hem ontwikkeld kan worden.
pas dan kan de opgroeiende generatie,
de maatschappij steeds opnieuw met nieuwe krachten verrijken.*

Antroposofie is geen geloof, geen religie waarin vaststaande waarheden worden gereproduceerd. Het vrijeschoolonderwijs heeft zich dan ook in de loop van de eeuw verder ontwikkeld en aangepast aan tijd en omgeving. Goede kwalificatie is ook van belang en goede examenresultaten dus ook. Kennis en vaardigheden in de hedendaagse digitale wereld zijn ook integraal onderdeel van het vrijeschoolonderwijs.

Binnen de vrijeschool wordt de mens beschouwd als een 'drieledig wezen', bestaande uit lichaam, ziel en geest. Een fysiek lichaam dat gebonden is aan de natuur en de natuurwetten. Een bewustzijn dat verbonden is aan de lichamelijkeheid, maar geen fysiek domein lijkt te hebben. En een geest als het vermogen de wereld buiten tijd en ruimte voor te kunnen stellen.

De mens is gebonden aan de natuur en haar wetmatigheden, maar is hierdoor niet volledig gedetermineerd. Niet alles wat we doen is 'natuurnoodzakelijk'. In de vrijeschool en de antroposofie hechten we sterk aan de mogelijkheid van de vrijheid. Het vrijheidsgebied is wellicht klein en de vrijheid moet ook bevochten worden door de ontwikkeling van bewustzijn in het eigen denken, voelen en willen. Maar er is dus vrijheid en daardoor ook verantwoordelijkheid. Voor je eigen ontwikkeling en voor je handelen dat altijd gevolgen heeft voor anderen en voor de wereld.

In elke mens is een bron van iets nieuws aanwezig. Iets dat niet uit de erfelijkheid en de evolutie voortvloeit. Op de vrijeschool willen we ruimte bieden om deze vermogens en krachten tot ontwikkeling laten komen. Daarom worden veel vakken gegeven waar andere dan cognitieve kwaliteiten aangesproken worden. Daarom is er veel ruimte in het onderwijs voor verwondering en voor het stellen van vragen. Onderwijs is niet vertellen hoe de wereld in elkaar zit en de antwoorden die anderen hebben gevonden reproduceren. Onderwijs is een vuur ontsteken en geen vat vullen.

De vrijeschool heeft als uitgangspunt: onderwijzen is ook opvoeden. Onderwijs gaat verder dan alleen goed leren lezen of rekenen. Onderwijs staat ook in dienst van de persoonlijkheidsvorming, zowel individueel als in relatie tot de sociale gemeenschap. De vrijeschool wil in het leven van een kind van betekenis zijn.

Vrijeschoolonderwijs vraagt om situaties waarin leraren en leerlingen het beste dat ze in huis hebben laten zien, zich door elkaar laten uitdagen en elkaar inspireren. Zodat kinderen uitgroeien tot mensen die zelf betekenis en richting aan hun leven geven. Die hun eigen plek weten te vinden in de huidige, snel veranderende samenleving.

De vrijescholen nemen de persoonlijke ontwikkeling van leerlingen en medewerkers als richtsnoer. Het doel is dat elke leerling zich persoonlijk gekend en gezien voelt, en dat elk lid van het schoolteam zich vrij voelt om naar eigen voortschrijdend inzicht en ervaring invulling te geven aan [de tien landelijke uitgangspunten over de identiteit van het onderwijs](#). Opgesteld door de landelijke Vereniging voor vrijescholen.

Onderwijs is meer dan kwalificatie, meer dan alleen leren en klaarstomen voor samenleving. Leerlingen zijn uiteindelijk in staat tot zelfstandig oordelen en bewust handelen. Ze hebben het vermogen en de moed om in vrijheid de eigen ontwikkeling verder ter hand te nemen. Hebben respect voor en nemen verantwoordelijkheid voor zichzelf, de ander en de wereld.

1.2 Over De Vrije School Den Haag

De Vrije School Den Haag werd in 1923 gesticht. Het was de eerste vrijeschool buiten Duitsland. De school groeide snel, zodat in 1929 het huidige gebouw aan de Waalsdorperweg kon worden gebouwd.

Hierbinnen krijgen momenteel ongeveer 700 leerlingen dagelijks les.

Onze leerlingen komen uit de stad en omstreken en van zowel vrije basisscholen als van reguliere (basis)scholen.

De Vrije School Den Haag staat open voor mensen van alle achtergronden en gezindten. Iedereen, ongeacht levensovertuiging of religie, is welkom op De Vrije School Den Haag.

De school kan leerlingen aannemen met een basisschooladvies: vwo, havo en mavo (vmbo-t).

Vrijeschoolonderwijs is door de overheid erkend onderwijs. Ons onderwijs voldoet aan de eisen die de overheid aan goed onderwijs stelt.

2. Onderwijsaanbod

De Vrije School Den Haag verzorgt onderwijs dat leidt tot examens mavo (vmbo-t), havo of vwo. Alle examenvakken worden aangeboden in vaklessen van 50 minuten en doorgaans twee lesuren per week. Daarnaast worden er relatief veel andere lessen aangeboden. Deze vakken op kunstzinnig en praktisch gebied, vormen een belangrijke aanvulling op het lesprogramma. Door deze vakken wordt het mogelijk ook andere kwaliteiten en competenties te ontwikkelen die in het leven van belang zijn. Naast de vaklessen en de bijzondere lessen wordt een belangrijk deel van het onderwijs op thematische wijze aangeboden. Dit periodeonderwijs, met zijn brede didactische mogelijkheden, vormt de kern van het vrijeschoolonderwijs.

2.1 Periodeonderwijs

Periodeonderwijs is thematisch onderwijs. Het wordt aangeboden in blokken van drie weken, elke dag de eerste twee lesuren. In totaal dus 30 contacturen per periode. De onderwerpen en de werkwijze in de periodetijd, sluiten aan bij de ontwikkelingsfase (de leeftijd) van de leerlingen. Zo gaat het – bij geschiedenis - over ontdekkingsreizen in klas 7 en over revoluties in klas 9.

Dit 'periodeonderwijs' is een pedagogisch-didactisch concept dat de leerling de mogelijkheid geeft zich met hoofd, hart en handen met de lesstof te verbinden. Doordat elke lesdag 100 minuten beschikbaar zijn, en in totaal drie weken achtereen gewerkt kan worden aan hetzelfde onderwerp, is verdieping en verbreding van het thema goed mogelijk. Er worden veel verschillende werkvormen worden ingezet.

De lessen van het periodeonderwijs worden in middenbouw grotendeels door de eigen klassenmentor gegeven om zo de klas goed te leren kennen en te kunnen sturen op sociale processen, in de bovenbouw door vakleerkrachten.

Leerlingen maken tijdens de periode een verslag in hun periodeschrift dat aan het eind wordt nagekeken en beoordeeld. Daarnaast wordt de leerstof getoetst met een proefwerk of werkstuk. Wanneer de periodestof later in het jaar wordt verdiept nadat de ogenschijnlijk "vergeten" kennis weer is opgefrist, blijkt wat eerst nog moeilijk leek, meestal veel gemakkelijker te zijn geworden. De leerlingen zijn opnieuw in staat hun grenzen te verleggen.

De leerlingen krijgen als 'periodevakken': aardrijkskunde, geschiedenis, biologie, natuurkunde, scheikunde, kunstgeschiedenis, maatschappijleer, economie, wiskunde en Nederlands, maar ook astronomie, filosofie en toneel.

2.2 Vaklessen

Na de twee lesuren periodeonderwijs volgt een kleine pauze. Daarna krijgen de leerlingen volgens een vast weekrooster de andere vakken en activiteiten. In de lessentabel staan alle vakken die bij het gebruikelijke aanbod in het voortgezet onderwijs horen. Doorgaans betreft het twee lesuren van 50 minuten per vak per week. **Zie de lessentabel op pagina 33.**

Deze vakken worden gegeven door vakleerkrachten. Hieronder worden alleen de lessen beschreven waar op de vrijeschool een grotere of andere invulling aan wordt gegeven.

2.3 Andere lessen

Creativiteit speelt een grote rol in het vrijeschoolonderwijs. Daarom bieden we op onze school een ruime keuze aan kunstvakken aan en kunnen leerlingen zowel op vmbo-tl, havo als vwo eindexamen doen in een kunstvak.

Op onze Praktische-stroom (PT-stroom) worden daarnaast veel praktisch-ambachtelijke vakken gegeven. Zie hiervoor: 4.1 PAK-uren in de PT-stroom.

2.3.1 Beeldende vakken

In alle leerjaren bieden wij meerdere beeldende kunstvakken aan zoals audiovisuele vormgeving, textiele werkvormen, handvaardigheid, mixed-media, tekenen en schilderen. Deze lessen worden in halve klassen gegeven waardoor er meer ruimte ontstaat voor individuele begeleiding van het kunstzinnig proces.

In de eerste leerjaren worden alle basisvaardigheden aangelegd om in het vervolg daarover vrijelijk te kunnen beschikken. Zo ontdekken ze de wereld van kunst en ambacht.

Het zoeken naar vormgeving, het reflecteren op zowel het eigen werk als dat van klasgenoten en kunstenaars wordt daarbij ieder leerjaar beoefend. Ook het leren omgaan met feedback behoort tot de te ontwikkelen competenties.

In alle jaren wordt het werk van kunstenaars gebruikt bij de inleiding van opdrachten en als inspiratiebron. In de laatste twee leerjaren worden leerlingen gestimuleerd om zowel autonome als toegepaste kunst te maken, waarbij zij op alle drie niveaus eindexamen kunnen doen.

2.3.2 Muziek

Het beoefenen van muziek heeft een harmoniserende werking op de (opgroeïende) mens. In de 7e klas worden leerlingen bekend gemaakt met hun stem. Ze krijgen niet alleen stemvormingsoefeningen, maar zingen ook klassikaal meerstemmige pop-, jazz- en Nederlandstalige liedjes. Door dit brede repertoire vergroten ze hun muziekkennis. Daarbij ontwikkelen ze vanaf de 7de klas hun ritmische en melodische vaardigheden en leren ze zelf muziek te verzinnen. In de 8e klas komt ook de theorie van de muziek aan de orde. Uiteindelijk is het doel om samen muziek te maken.

2.3.3 Euritmie

Euritmie is een vak dat je alleen maar op vrijescholen krijgt. Euritmie is een bewegingskunst die vanuit de antroposofie is ontwikkeld. In deze kunstvorm worden muziek (tooneuritmie) of gesproken woord (woordeuritmie) en al haar aspecten zichtbaar gemaakt door bewegingen. In de les doe je dit door te bewegen, te ervaren en te observeren. In verschillende oefeningen beweeg je op taal of muziek of in stilte. Door bepaalde oefeningen word je je bewust van jezelf, van je verhouding tot een ander en tot de ruimte om je heen. De leerlingen leren begrijpen, welke krachten achter een gesproken klank of klinkende toon werkzaam zijn. Tevens werkt de euritmie ondersteunend voor andere vakken. De lessen worden begeleid door een pianist.

2.3.4 Toneel

Toneelspelen is een sociale activiteit van luisteren, meebewegen en reageren. Het maakt de leerling bewust van het eigene in zichzelf en van het gemeenschappelijke dat mensen met elkaar delen. De leerling kan zijn creatieve talent ontwikkelen en zijn eigen motieven ontdekken. Alleen in goed samenspel komen de verschillende rollen tot hun recht.

Het vak toneel heeft een vaste plek in het leerplan. Van klas 8 tot en met klas 11 (4e leerjaar) staat voor alle leerlingen toneel op het programma. Leerlingen bezoeken voorstellingen buiten school en maken daar verslagen van. In de 8^e en 10e klas werken de leerlingen toe naar een uitvoering voor ouders en medeleerlingen.

2.3.5 Levensbeschouwing en burgerschap

In het vak levensbeschouwing proberen we met de leerlingen in gesprek te komen over actuele onderwerpen die in de media en wereld spelen. Daarnaast komen er verschillende thema's en levensvragen aan bod al naar gelang de verschillende leeftijdsfases zoals lotsbestemming, biografieën, leven en dood, verschillende religies en levensbeschouwingen. We willen uitdragen dat er niet één waarheid bestaat en dat er in onze samenleving verschillende mensen en culturen aanwezig zijn. In deze lessen leggen we actief de link met 'burgerschap' dat voor alle scholen in Nederland als doelen stelt, dat het onderwijs aandacht besteedt aan het opgroeien in een pluriforme samenleving alsook de sociale integratie bevordert en tevens leerlingen kennis laat nemen en maken met verschillende achtergronden en culturen.

Wij geven voor dit vak geen cijfers of beoordelingen zodat de leerlingen op een vrije en veilige manier hun mening kunnen ontwikkelen en delen zonder dat ze daarbij het gevoel krijgen dat iets goed of fout is.

2.3.6 Sport

Naast de wekelijkse gymlessen organiseren we elk jaar per jaarlaag een toernooi.

- 7^e klas: Strandlijnbaltoernooi
- 8^e klas: Voetbaltoernooi
- 9^e klas: Basketbaltoernooi
- 10^e klas: Beachvolleybaltoernooi

Leerlingen van de 10^e klas ondersteunen ook de sportdag van onze basisschool.

- 11.H4/11.V5: Softbaltoernooi

Daarnaast kunnen leerlingen jaarlijks vrijwillig meedoen met het Haags Schoolrugby toernooi en het Haags schoolvolleybaltoernooi.

2.4 Leerroutes

Op De Vrije School Den Haag zijn er diverse routes naar een examen en diploma. In de leerroutes wordt gedifferentieerd lesgegeven, door extra opdrachten voor hen die dat aankunnen, en met een didactiek die ervoor zorgt dat alle leerlingen kunnen groeien en excelleren.

Nieuwe leerlingen worden op grond van het advies van de basisschool in een van de drie routes ingedeeld (vwo/havo of havo/mavo en praktisch vmbo-t). Daarbij hanteren we een aantal uitgangspunten:

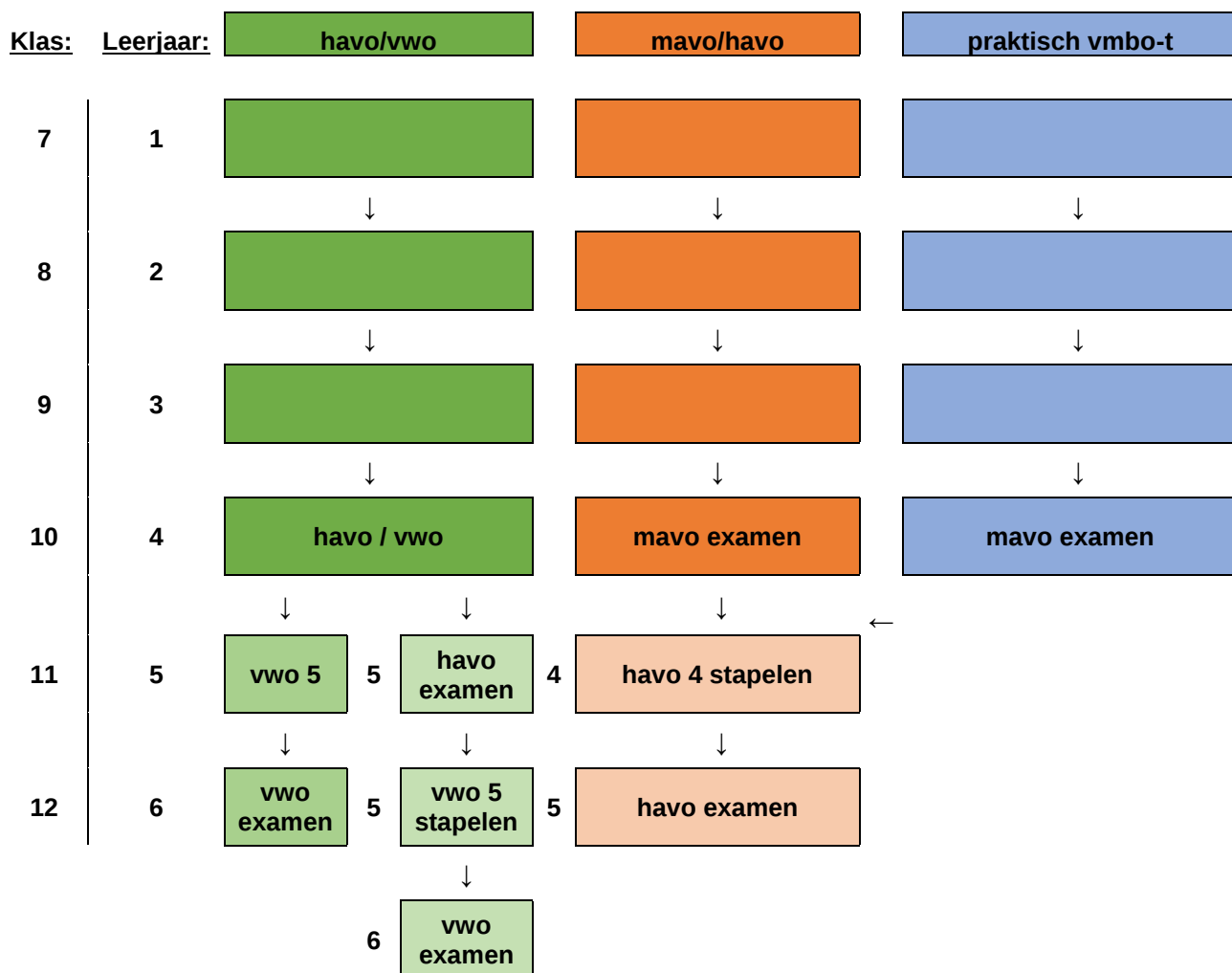
- de leerlingen blijven in principe gedurende de eerste vier leerjaren als groep bij elkaar;
- we proberen voor elke leerling de beste weg naar een passend examen te verzorgen, dat is niet altijd de kortste.

Leerlingen met een havo-advies, een havo/vwo -of een vwo-advies, volgen de havo-vwo route. Ze blijven als groep vier jaar bijeen. Vanaf het 3^e leerjaar (klas 9) zijn er keuzevakken. Na het vierde leerjaar wordt en in aparte havo- of vwo-groepen verder gewerkt.

Voor al deze leerlingen is het mogelijk binnen vijf jaar af te ronden met een havo examen of binnen zes jaar met een vwo examen. Leerlingen kunnen er na het 5-jarige havo-traject voor kiezen om aansluitend in 2 jaar ook het vwo-diploma te halen.

Alle leerlingen met een mavo- (vmbo-t) advies of met een mavo/havo advies starten in het mavo-traject. Het is voor elke leerling mogelijk binnen vier jaar een mavo-examen te behalen. Daarna is het mogelijk op te stromen naar havo. Dit noemen we 'stapelen'. Langs deze weg wordt dus in zes jaar een havo diploma behaald. In incidentele gevallen is het mogelijk na het tweede leerjaar op te stromen naar het havo/vwo traject waarlangs dan dus in vijf jaar het havo examen kan worden gedaan. Dit heeft uitdrukkelijk geen voorkeur. Jarenlange ervaring heeft ons geleerd dat voor deze groep leerlingen de iets rustiger weg betere kansen op succes geeft. Deze weg is doorgaans voor het welbevinden en de ontwikkeling van de leerling beter. En bovendien kan langs deze weg het hele vrijeschoolprogramma worden doorlopen.

Leerlingen met een vmbo-t advies en een extra ondersteuningsbehoefte, kunnen de Praktische vmbo-t (PT) route doorlopen. Deze route biedt vrijeschoolonderwijs met leerwegondersteuning aan. Ook deze groep blijft in principe vier jaar bijeen. Na diplomering in vier leerjaren, is het mogelijk door te stromen naar de havo. Zie ook hoofdstuk 4, Praktisch vmbo-t (PT-stroom)

3. Leerjaren

3.1 De Middenbouw: klas 7 en 8

Na groep 8 van de basisschool (de 6e klas van de vrijeschool) gaan de meeste kinderen naar het voortgezet onderwijs en komen in de brugklas. De Vrije School Den Haag noemt dat geen brugklassen, maar de 'Middenbouw' bestaande uit het eerste en tweede leerjaren (klas 7 en klas 8). Op de vrijescholen tellen we net als vroeger in Nederland - en net als in de meeste landen van de wereld - niet in groepen, maar in klassen. Het echte leren op school begint na de kleutertijd en daarom start je op een vrijeschool op 6-jarige leeftijd in de 1ste klas. Het vrijeschoolleerplan vormt een doorlopende lijn van de basisschool (klas 1) tot aan het eindexamen (klas 10, 11 of 12). Het eerste leerjaar wordt dus klas 7 genoemd, het tweede leerjaar klas 8, en zo tellen we door tot en met klas 12. Klas 7 en 8 vormen de middenbouw en klas 9 t/m 12 de bovenbouw. Er zijn middenbouwklassen vwo/havo, vmbo-t/havo en praktisch-vmbo-t. Voor meer informatie over het Praktisch-vmbo-t: zie hoofdstuk 4.

Leerlingen van vrijebasisscholen en reguliere basisscholen komen samen in een klas. In de eerste twee weken van het schooljaar volgen zij een introductieprogramma met activiteiten om elkaar, de school en de stad goed te leren kennen. Hier leggen we de basis voor de sociale structuur van de klas, een belangrijk element in ons vrijeschoolonderwijs. Een themafeest sluit de introductieweken af.

3.1.1 Over het onderwijs aan leerlingen van de 7^e klas

Het 12/13-jarige kind gaat in het begin van de middenbouwperiode op ontdekkingsreis. Nieuwe mogelijkheden worden onderzocht en grenzen worden verkend. De verhalen over de twijfel, de angst, vindingrijkheid en doorzettingsvermogen vinden onbewust herkenning bij de middenbouwklasser: de lesstof is ontwikkelingsstof. Daarnaast groeit de belangstelling voor feiten en wordt het analytisch en abstract denken ontwikkeld. Vanuit het denken wordt de wereld bekeken en beoordeeld.

3.1.2 Over het onderwijs aan leerlingen van de 8^e klas

Het zoeken naar het exacte wordt belangrijk: hoe werkt het? Wat zijn de wetmatigheden? Meninge worden gegeven, de interesse in de ander en de wereld wordt breder en dieper.

In de tekenles worden de exacte en controleerbare wetten en waarnemingen van het tekenen in perspectief geoefend. Bij textiele vormgeving wordt op de naaimachine een kledingstuk gemaakt dat exact meetbaar is. In de biologieles staat het skelet centraal. Hoeveel botten heeft een mens precies? En hoe werken de spieren ten opzicht van elkaar? Bij Nederlands staat de grammatica van de taal centraal: wetmatigheden en regels.

3.2 Klassenmentor

Gedurende de twee middenbouwjaren heeft één klas dezelfde klassenmentor. Hierdoor krijgt deze de mogelijkheid om de leerlingen te leren kennen en zich een goed beeld te vormen van hun ontwikkeling. De meeste lessen worden in het 'eigen' middenbouwlokaal gegeven en de klassenmentor verzorgt ook een groot aantal lessen zelf. De klassenmentor kent de thuissituatie en is ook het eerste aanspreekpunt voor de ouders en verzorgers.

3.3 Werkweken, sport en toneel

3.3.1 Werkweek

De 7e klas gaat aan het eind van het jaar op werkweek in het bos. Een week die in het teken staat van samenwerking en doorzettingsvermogen met daarnaast veel sport, spel en gezelligheid.

3.3.2 Ardennen

In de 8e klas gaan de leerlingen op kamp in de Ardennen op een terrein aan de rivier de Ourthe. Een actieve week van speleologie, sportklimmen, abseilen en kanoën. Sociale vaardigheden komen aan bod evenals het opdoen van kennis over geologie, natuurkunde en aardrijkskunde. Maar het is vooral een gezellige en sportieve week.

3.3.3 Toernooien

Een keer per jaar wordt een voetbal-, volleybal-, softbal- of basketbaltoernooi gehouden.

3.3.4 Toneel

In de 8e klas voeren de leerlingen met hun eigen klas een toneelstuk op.

3.4 De Bovenbouw: klas 9 t/m 12

3.4.1 Over het onderwijs aan leerlingen van de 9^e klas

'Wegens verbouwing gesloten'. De nieuwe zielenkrachten van de puber zoeken uitwegen die variëren van verscholen stilte naar hevig extravert gedrag. Meer dan bij zichzelf ziet de jongere bij de ander kenmerken die een sterke antipathie of sympathie oproepen. De jongere kan bijvoorbeeld verzeild raken in conflicten of wordt hevig verliefd. Er is een grote drang naar zelfstandigheid, maar tegelijkertijd is er nog veel onzekerheid en disbalans en er gaat veel invloed uit van de 'peergroup' (vriendengroep). De leerstof biedt ondersteuning door helder en consequent richting te wijzen. In vele vakken wordt via de zintuigen het objectieve waarnemen geschoold en het praktisch oordeelsvermogen ontwikkeld. Concrete zekerheden worden afgetast in de geologische aardrijkskunde: het vulkanisme wordt behandeld, wat mooi aansluit bij het explosieve karakter van deze leeftijd. Bij tekenen wordt het licht-donker geoefend. Door de omwentelingen die zij innerlijk zelf meemaken, kunnen de leerlingen zich goed verbinden met de revoluties die – evenals de Verlichting – aan de orde komen bij geschiedenis. In veel lessen wordt humor als pedagogisch middel gebruikt om de sfeer te verluchten en te leren relativeren, bij de periodes Nederlands bijvoorbeeld, die o.a. de Romantiek met zijn humorcultus tot onderwerp hebben.

3.4.2 Over het onderwijs aan leerlingen van de 10^e klas

De binnenwereld van de jongere wordt ruimer. Binnen- en buitenwereld raken meer op elkaar afgestemd. Enige nuancering van de extreme grensverkenning wordt weer mogelijk. Daardoor ontstaat een nieuwe, innerlijke motivatie voor het leren. In het sociale leven wordt het intiemer meeleven met de processen in henzelf en om hen heen mogelijk. Gevoelens van vriendschap en respect voor de ander verdiepen zich geleidelijk. Tijdens de poëzie-periode worden gedichten gemaakt. In de aardrijkskunde wordt aandacht besteed aan processen en de wisselwerking van verschijnselen op en rond de aarde: in de oceaan en de atmosfeer bijvoorbeeld. Bij biologie richt de aandacht zich op de mooie onderlinge afstemming van de orgaanprocessen. Er komt weer kleur in het tekenwerk. Bij geschiedenis wordt genuanceerd gekeken naar de oud-Indische, de Babylonische en Egyptische cultuurperioden en vanuit de literatuurgeschiedenis naar de Middeleeuwen.

Voor de verdere ontplooiing van het oordeelsvermogen is het ontwikkelen van inzicht noodzakelijk. Analyse, ordening en synthese zijn een hulp bij het zelfstandig leren zien van samenhangen. In de natuurwetenschappelijke vakken wordt de stap gemaakt van het waarnemen van de verschijnselen naar de wetmatigheden daarvan. De zoutvormingen in de scheikunde kunnen in hun logica geheel begrepen worden.

3.4.3 Over het onderwijs aan leerlingen van de 11^e klas

Het accent is op het sociale komen te liggen. De leerlingen vinden hun plaats ten opzichte van elkaar. Acceptatie van de ander en het andere is nu vanzelfsprekend. Bij zowel de vreemde talen als literatuurgeschiedenis staat toneel, de dialoog, centraal.

Het oordelen raakt gebaseerd op de eigen waarneming en inzicht. Vanuit een toenemend zelfstandig blik zoekt de jongere analyserend naar waarheid, waarbij persoonlijke vragen over 'ik en de wereld' opkomen. Leerlingen wegen eigen en andermans opvattingen, normen en waarden. De leerstof biedt standpuntbepaling onder andere in de natuurkunde, aardrijkskunde. De verschillende ideologieën in hun historische context worden behandeld bij geschiedenis. Projectieve meetkunde biedt een perspectief in het ruimtelijke tot het begrip oneindigheid toe. Het oneindige wordt 'bijna' grijpbaar.

Het zelfbewustzijn groeit en er ontstaat gevoel voor de eigen biografie. De innerlijke motivatie wordt sterker. Eigen ontwikkelingsvragen en levensmotto's worden verkend aan de hand van het middeleeuwse verhaal van Parcival.

3.4.4 Over het onderwijs aan leerlingen van de 12^e klas

De leerling krijgt meer zelfstandigheid, vertrouwen in zichzelf en zicht op zijn kwaliteiten. Gefundeerd oordelen is binnen bereik voor deze adolescenten. De vraag naar het wezen der dingen komt op en er kunnen persoonlijke idealen ontstaan. De jongvolwassene krijgt het vermogen daar zelf creatief en scheppend mee om te gaan. De oriëntatie op de toekomst kan vanuit een breder perspectief worden gemaakt.

De lesstof biedt een brede afronding van het vrijeschoolonderwijs en is filosofisch getint.

Diverse mens-, wereld- en maatschappijbeelden worden, zoekend naar een eigen oordeel, afgetast.

De jongere vindt een eigen verhouding tot de moderne kunstvormen en de nieuwste geschiedenis en verkrijgt een grote intellectuele gevoeligheid voor overzichten en verbanden.

In het kader van het wiskundeonderwijs sluiten de leerlingen hun schoolloopbaan af met een 'huizenbouwperiode'. De zelfontworpen en op papier uitgewerkte huizen worden aan het eind van de periode tentoongesteld.

3.5 Klassenmentoren

Vanaf de 9e klas krijgen de leerlingen nieuwe klassenmentoren. Deze begeleiden de klas tot en met de 10e klas. In klas 11 treden verschuivingen op als gevolg van de splitsing tussen havo en vwo.

De klassenmentoren zorgen voor de communicatie tussen het lerarencollege en de ouders. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor de leerlingen en de ouders/verzorgers. De begeleiding is gericht op alle ontwikkelingsvragen en het welzijn van de individuele leerling en de studievoortgang. Ook begeleiden de klassenmentoren het groepsproces van de klas. Bij probleemsituaties geven zij extra aandacht en begeleiding. Zo nodig schakelen zij de coördinator Passend Onderwijs in, die passende ondersteuning zoekt.

Als een leerling behoefte heeft aan meer persoonlijke begeleiding of als blijkt dat dit nodig is, krijgt hij of zij na overleg met de klassenmentor één van de leraren uit het college als persoonlijk mentor.

Regelmatig wordt door de persoonlijk mentor met de leerling nagegaan hoe hij of zij ervoor staat. In sommige gevallen kan naar voren komen dat de leerling gebaat zou zijn bij de huiswerkklass.

3.6 Decaan en loopbaanbegeleiding

3.6.1 Decanaat

De decaan begeleidt de oriëntatie van de leerlingen op hun profielkeuze, eventuele doorstroom binnen ons school na een behaald examen en op hun loopbaan na school. Hij/zij geeft klassikale en individuele voorlichting en adviseert ouders en leerlingen op het gebied van de profielkeuze, opleidingskeuze en de daarmee samenhangende eisen (opleidingseisen, wensenniveau en keuze examenprofiel). Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de klassenleerkracht.

3.6.2 Loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB)

Loopbaanoriëntatie en loopbaanbegeleiding is stevig verankerd in het leerplan. Een goede individuele begeleiding en groepsbegeleiding vindt plaats door decanen bijgestaan door de klassenmentoren. Het beleid is gericht op aansluiting op de individuele ontwikkeling van de leerling.

In de eerste leerjaren ligt het accent op begeleiding naar een juist vakkenkeuze en in de latere leerjaren vindt oriëntatie plaats op het vervolgonderwijs.

Om een verbinding te maken tussen ervaring en reflectie is LOB naast informatief ook praktijkgericht. Leerlingen volgen stages, gastlessen en krijgen informatie van oud-leerlingen om zicht te krijgen op studie en loopbaan.

LOB wordt op de volgende manier gefaciliteerd:

- Leerlingen maken afspraken met de decaan;
- Leerlingen blijven de gehele schoolloopbaan verbonden aan dezelfde decaan;
- Decanen geven LOB-lessen in het kader van de doorlopende leerlijn 'leren kiezen';
- Decanen informeren de ouders via informatie-, ouder- en tafeltjesavonden.

3.7 Werkweken/ reizen, stages, sport en toneel

3.7.1 Landmeten in klas 9

In een doelgerichte integratie van wiskunde, aardrijkskunde, sport en spel wordt tijdens de landmeetweek een leerzaam traject gegaan van concrete waarnemingen naar een abstracte, exacte kaart van het gemeten gebied.

3.7.2 Cultuurreis in klas 10

Rond de meivakantie vindt de cultuurreis van de 10e klas plaats onder leiding van de klassenmentoren. Deze sluit aan bij de behandelde lesstof van de vele doorlopende leerlijnen van bijvoorbeeld de talen, (kunst)geschiedenis, aardrijkskunde, biologie en economie.

De reis gaat naar één van de Europese culturele hoofdsteden, waarmee kennis gemaakt wordt via een excursieprogramma. Deze reis vormt tevens de afsluiting van het klassengeheel en wordt daarom meestal 'eindreis' genoemd.

3.7.3 Stage

In de 10e klas lopen de leerlingen die het mavo/vmbo-examen zullen afleggen een stage die gekoppeld is aan hun vakkenpakket en zich oriënteert op mogelijke vervolgopleidingen in het mbo.

In klas 11.1 en 11.4 kiezen de leerlingen een sociale instelling om één week stage te lopen. Behalve verdieping van de sociale vaardigheden levert dit ook respect voor de medemens en een concrete oriëntatie op enkele beroepen op.

3.7.4 Lab

Elk jaar bezoekt een mobiel laboratorium de leerlingen met het "natuurprofiel" (zie hoofdstuk 3.1) uit klas 11 en 12. Gentechiek is dan bijvoorbeeld een onderwerp dat besproken wordt.

3.7.5 Toneel

Alle 10^e klassen in de havo/vwo-stroom en klas 11-havo 4 (stapelende leerlingen na het mavo-examen) voeren met hun eigen klas een toneelstuk op. Leerlingen uit klas 11.1 verzorgen het kleuterkerstspel.

In het kader van de kunstvakken vinden museum- en theaterbezoeken plaats.

Bij gelegenheid komen professionele podiumkunstenaren in de school en delen hun expertise met workshops e.d. (euritmieproject Momo; solisten bij het de kooruitvoeringen).

3.7.6 Dichter/ schrijver

Ieder jaar wordt er onder schooltijd een dichter of schrijver uitgenodigd voor klas 10, 11 en 12, die een interactieve lezing verzorgt waarbij het creatieve proces centraal staat.

3.7.7 Studiekeuzedag

Ieder jaar is er onder schooltijd een studiekeuze dag waarbij oud-leerlingen workshops verzorgen voor kleine keuzegroepen uit klas 9-mavo, 10, 11 en 12.

3.7.8 Profielwerkstuk

De leerlingen in klas 10 havo/vwo en 11 vwo doen een uitgebreid onderzoek naar een onderwerp dat past binnen het gekozen vakkenpakket.

4. Praktisch vmbo-t

4.1 Kleine klassen, veel individuele aandacht

De Vrije School Den Haag heeft ook een Praktische vmbo-t (PT). Binnen het vrijeschool curriculum biedt de PT leerwegondersteunend onderwijs op vmbo-T niveau aan. Leerlingen die minder makkelijk tot leren komen (maar wel vmbo-T niveau hebben) krijgen in de ochtenduren eerst praktische (ambachtelijke) vakken. Door het “handen uit de mouwen steken” worden deze kinderen “wakker” en komen zij beter tot leren. Op deze wijze proberen wij voorwaarden te creëren opdat leerlingen hun talenten kunnen ontwikkelen en hun zelfvertrouwen vergroten. Dat dit een gunstige invloed op leerachterstanden heeft is gebleken.

Er zitten ongeveer 18 leerlingen in een PT-klas, waardoor de leerkracht veel individuele aandacht kan geven en wordt een eventuele hulpvraag snel gesignaleerd. Deze hulpvraag wordt in het docententeam besproken en, daar waar nodig, doorgegeven aan het zorgteam.

4.2 PAK-uren

In de PT krijgen de leerlingen dagelijks de eerste twee lesuren PAK-onderwijs. PAK staat voor “Praktische Ambachtelijke en Kunstzinnige” vakken. Deze worden gegeven in cycli van 3 weken. PAK-vakken zijn:

- Koken
- Kartonnage
- Techniek
- Houtbewerking
- Teken
- Toneel
- Keramiek
- Boetsen
- Schilderen
- Smeden
- Textiel

4.3 Periode-onderwijs, vaklessen en profielen

4.3.1 Periode-onderwijs

Een belangrijk kenmerk van het vrijeschool onderwijs is het periode-onderwijs. In de PT wordt het periode-onderwijs tijdens de 3^e en 4^e lesuren als blokkur gegeven. De docent ontwikkelt zelf zijn lesstof binnen zijn vakgebied met als doel de ontwikkeling van het kind te ondersteunen.

4.3.2 Vaklessen

Vanaf het 5^e lesuur worden er vaklessen (Nederlands, Engels, Biologie, Wiskunde, Nask. Geschiedenis, Duits en levensbeschouwing) gegeven. Er wordt gebruikt gemaakt van boeken en methoden. De vakles Lichamelijke Opvoeding is een uitzondering op de regel. Deze wordt tijdens de PAK-tijd gegeven.

4.3.3 Huiswerk

Van leerlingen wordt verwacht dat zij huiswerk maken voor de lessen. Dit wordt ruim van tevoren door de leerkracht opgegeven in Magister.

Op school is op dinsdag en woensdag van 15.20 tot 16.10 in lokaal 1.09 een werkbegeleidingsuur waar leerlingen onder begeleiding aan opdrachten kunnen werken. Leerlingen kunnen hier op eigen initiatief gebruik van maken. Het kan ook zijn dat een leerling voor een aantal weken naar dit uur verwezen wordt.

Ook kunnen leerlingen hier:

- vragen stellen;
- toetsen voorbereiden, inhalen en herkansen.

4.3.4 Stages

Er wordt in de 9e klas drie weken stage gelopen in kleine winkels zoals een bakkerij, fietsenmaker of kaasboer en in de 10e klas drie weken in een sociale instelling, zoals de kinderopvang, een zorginstelling of instellingen voor verstandelijk beperkten. In deze periode kunnen leerlingen met het eindexamenvak LO2 ook een sportstage doen. De stages bieden de leerlingen de kans om een idee te krijgen voor de vervolgopleiding.

4.3.5 Profielen

Aan het einde van de 8e klas moeten de leerlingen een profiel (vakkenpakket) gekozen hebben, waarin zij in de 10e klas het eindexamen zullen afleggen. In het Praktisch vmbo-t kunnen de leerlingen kiezen uit drie profielen:

- Zorg en Welzijn
- Landbouw
- Economie

Zorg en Welzijn

Nederlands

Engels

kunst

biologie

geschiedenis

LO2 of MU2*

Landbouw

Nederlands

Engels

kunst

biologie

wiskunde

LO2 of MU2*

Economie

Nederlands

Engels

kunst

economie

wiskunde

LO2 of MU2*

*LO2 is het examenvak Lichamelijke Opvoeding. MU2 is het examenvak Muziek.

Het profiel Techniek wordt niet aangeboden.

4.4 Havo na het behalen van het vmbo-t diploma

Het Praktisch vmbo-t is bedoeld als voorbereiding op het mbo. Het komt voor dat er leerlingen zijn die zich binnen het Praktisch vmbo-t dusdanig hebben ontwikkeld dat een vervolg op havo- niveau mogelijk is. Dit noemen wij stapelen. Voor stapelen vanaf het Praktisch vmbo-t naar de havo gelden de volgende voorwaarden:

- Geschiedenis en Duits zijn verplicht om te kunnen stapelen naar het profiel Cultuur & Maatschappij.
- Om het profiel Cultuur & Maatschappij te kunnen doen, dient in de 9e klas PT extra Duits gevolgd te worden. Er wordt in het vak geen vmbo-t examen gedaan.

Het havo vakkenpakket bestaat in dit profiel uit Nederlands, Engels, kunst algemeen, geschiedenis, aardrijkskunde en Duits.

- De vakken economie en wiskunde zijn verplicht om te kunnen stapelen naar het profiel Economie & Maatschappij. Het havo vakkenpakket bestaat in dit profiel uit de vakken Nederlands, Engels, economie, geschiedenis, aardrijkskunde en wiskunde A.

- De vakken biologie en wiskunde zijn verplicht voor stapelen naar het profiel Natuur & Gezondheid. Het havo-vakkenpakket bestaat in dit profiel uit de vakken Nederlands, Engels, biologie, scheikunde, aardrijkskunde (of natuurkunde) en wiskunde A.

Indien er een wens is om te mogen stapelen naar havo, adviseren wij om het profiel Zorg en Welzijn met extra Duits te kiezen. De aansluiting op de andere twee profielen op havo-niveau wordt als zeer lastig ervaren, met name omdat er in het havo-traject in twee relatief nieuwe vakken examen gedaan wordt.

De voorwaarden gesteld aan stapelen vindt u op [de website onder overgangscriteria, examens, herkansingen](#).

4.5 Intern zorgoverleg

Het interne zorgoverleg van de afdeling Praktisch vmbo-tl bestaat uit de Coördinator Passend Onderwijs, de remedial teacher en leerlingbegeleider. Het intern zorgoverleg heeft primair tot taak een passend begeleidingsaanbod te bespreken ter ondersteuning van het onderwijsproces van de leerling.

4.6 Leerlingbespreking

Op verzoek van de mentor, vakleerkracht, coördinator Passend Onderwijs en/of ouders kan bij zorg een leerling besproken worden in een leerlingbespreking, waarbij leden uit het gehele team een indruk van de leerling kunnen geven om zo tot een beter beeld van de leerling te komen. De voorzitter van de vergadering maakt een overzicht van de aanmeldingen.

Een leerling wordt besproken in aanwezigheid van het gehele team. Hiervan wordt verslag gemaakt. De uitkomst van deze bespreking wordt met de ouders besproken, indien dit nodig is. Uiteraard heeft de leerlingbespreking een vertrouwelijk karakter.

4.7 Extra ondersteuning

Als er sprake is van een eventuele hulpvraag kan er begeleiding plaatsvinden door schoolmaatschappelijk werk, remedial teaching, ondersteuningsuren en andere vormen van begeleiding.

4.8 Dyslexieprotocol

In ons [dyslexie/dyscalculieprotocol](#) kunt u lezen hoe wij leerlingen met lees/spellingsproblemen begeleiden. Volg de link naar onze [website](#).

5. Begeleiding en zorg

5.1 Visie

De Vrije School Den Haag is een school waar gewerkt wordt vanuit één overkoepelende mensvisie en waarbij de gehele ontwikkeling van de leerlingen centraal staat. De grondslag van de begeleiding en de ondersteuning op de vrijeschool gaat daarom uit van geïntegreerde leerlingbegeleiding. Dat houdt in dat tegemoetkomen aan de ondersteuningsvragen van leerlingen een integraal onderdeel is van het dagelijks werk van mentoren en andere medewerkers van de school. Iedere klas heeft een eigen mentor. Hij/zij is voor de leerling en de ouders de belangrijkste contactpersoon en dus het eerste aanspreekpunt. Indien een leerling extra ondersteuning nodig heeft, onderzoekt de coördinator Passend Onderwijs, in samenwerking met de mentor en de ouders, de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

5.2 Passend Onderwijs

De scholen binnen het Samenwerkingsverband Zuid-Holland West hebben gezamenlijk afspraken gemaakt vanuit de wet passend onderwijs over het ondersteuningsaanbod van de scholen.

Deze afspraken zorgen ervoor dat aan elke leerling passend onderwijs geboden kan worden. Het gaat daarbij om leerlingen met een extra ondersteuningsvraag op het gebied van de cognitieve ontwikkeling, gedrag, sociaal emotionele ontwikkeling en/of de lichamelijke situatie.

5.2.1 Schoolondersteuningsprofiel

De Vrije School Den Haag heeft een eigen schoolondersteuningsprofiel (SOP) welke te vinden is op de [website](#). Hierin staat welke ondersteuning de school kan bieden en hoe deze ondersteuning is georganiseerd. Dit SOP is vastgesteld in de vestigings-medezeggenschapsraad.

Alle schoolondersteuningsprofielen van de VO scholen aangesloten bij het samenwerkingsverband zorgen samen voor een dekkend aanbod, zodat alle leerlingen in de regio passend onderwijs kunnen krijgen.

Het SOP is (deels) bepalend voor het budget dat de school krijgt van het samenwerkingsverband. Daarnaast speelt het SOP een bepalende rol in het toelatingsbeleid van de school.

5.2.2 Extra ondersteuning in het kader van passend onderwijs

Wanneer de resultaten van een leerling in de midden- of bovenbouw achterblijven en/of de leerling in ander opzicht opvalt en extra ondersteuning behoeft, kunnen de ouders, of de leerling, dit voorleggen aan de klassenmentor. Deze beoordeelt of vanuit de basisondersteuning extra ondersteuning kan worden aangeboden.

Vanuit de basisondersteuning biedt de school o.a. de volgende mogelijkheden:

- Persoonlijk mentoraat
- Sociale Vaardigheidstraining (SoVa)
- Training leervaardigheden en mindset (faalangstreductie)
- Examenvaardigheidstraining
- Training leren leren (executieve functies)

Wanneer meer nodig is voor een leerling dan vanuit de basisondersteuning kan worden aangeboden kan de mentor de leerling aanmelden bij de coördinator passend onderwijs (CoPa) in het kader van meer individuele breedteondersteuning

- De CoPa voert verkennende gesprekken met de ouders, leerling en mentor. De CoPa analyseert en verwijst naar externe ondersteuning (waaronder de schoolarts, jeugdhulp en/of zorg). De CoPa schrijft zonodig in samenwerking met de mentor, ouders en leerling een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) dat nodig is t.b.v:
 - een onderbouwing van een afwijking in onderwijsprogramma en/of onderwijstijd,
 - de inzet van extra ondersteuning geboden vanuit externen,
 - bij doorverwijzing naar het Flexcollege of Rebound en
 - bij het doen van een aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring t.b.v. speciaal onderwijs.
- Individuele gespreksvoering: max. 5 gesprekken met schoolmaatschappelijk werk in het kader van hulp/ondersteuning. De schoolmaatschappelijk werker kan zonodig ook doorverwijzen naar de jeugdhulp en/of zorg buiten de school.

5.3 Dyslexie en dyscalculie

Op De Vrije School Den Haag wordt het landelijk protocol voor dyslexie en dyscalculie gevolgd. Leerlingen met een officiële verklaring hebben recht op extra faciliteiten conform de aanbevelingen uit hun onderzoeksrapportage. Voor examens kunnen leerlingen met een dyslexieverklaring met het tekst/spraak-programma Kurzweill werken mits ze daar minimaal een half jaar ervaring mee hebben. Nadere informatie is te vinden op onze [website: dyslexie- en dyscalculiebeleid](#).

Er zijn binnen de school een dyslexie coördinator en een dyscalculie coördinator actief.

Zij behartigen gedurende de gehele schoolloopbaan de belangen van een leerling met dyslexie en/of dyscalculie en leren hem of haar zoveel mogelijk de eigen problemen op te lossen. Dyslexie en dyscalculie blijven nu eenmaal het hele leven bestaan. Het is belangrijk dat de leerling vaardig wordt in het omgaan met de aan zijn of haar dyslexie/dyscalculie gelieerde problemen.

5.4 Drempelonderzoek

In de brugklas wordt het Drempelonderzoek afgenomen om eventuele leerachterstanden op taal- en rekengebied in kaart te brengen. Alleen wanneer de uitkomst reden geeft tot extra begeleiding worden ouders over de resultaten en verdere aanpak geïnformeerd.

5.5 Huiswerkbegeleiding

De Vrije School Den Haag heeft extra geïnvesteerd op het gebied van huiswerkbegeleiding. Met dit aanbod beoogt de school in te spelen op de verschillende ondersteuningsbehoeften van leerlingen. Het aanbod bestaat uit:

- De interne huiswerkklas.
- De BijlesStudent
- Studiehuis (Belgisch Park)
- Bijles door en voor leerlingen.
- De training 'leren leren' voor de middenbouw
- Lenteschool

Voor uitgebreide informatie zie de website [Huiswerkbegeleiding](#)

5.6 Gezondheidsonderzoek en jongerenconsult

Op het voortgezet onderwijs krijgen leerlingen twee gezondheidsonderzoeken aangeboden. Het eerste gezondheidsonderzoek vindt plaats in de 7e of 8e klas. Alle leerlingen krijgen een gesprek met de schoolverpleegkundige. Tijdens deze afspraak wordt gesproken over groei, ontwikkeling en leefwijze. Het tweede onderzoek (jongerenconsult) is voor 15- en 16-jarigen en start met een Check Up door het invullen van een vragenlijst. Deze lijst geeft direct feedback over de eigen gezondheid. Een aantal leerlingen gaat daarna in gesprek met de jeugdverpleegkundige. Meer informatie over dit onderzoek is te vinden op www.cjgdenhaag.nl

5.7 De schoolarts en jeugdverpleegkundige

Het is voor kinderen, jongeren en hun ouders altijd mogelijk om bij de schoolartsen of jeugdverpleegkundigen langs te komen voor een extra onderzoek of gesprek.

Aanleiding hiervoor kunnen bijvoorbeeld vragen zijn over groei, gehoor, gedrag of gezondheid. Bel hiervoor het CJG, telefoon: 0800-2854070 (optie 2).

Ook neemt de jeugdverpleegkundige deel aan het jeugdhulp en school overleg (JES)

De coördinator passend onderwijs kan eveneens de schoolarts vragen verder onderzoek te doen bij een leerling wanneer er bijvoorbeeld sprake is van hoog verzuim of wanneer er sprake is van een afwijking van het onderwijsprogramma en/of van de onderwijstijd op grond van een (mogelijk) medische oorzaak. Dit gaat altijd in overleg met de ouders en de leerling.

5.8 Gegevens van uw kind

De jeugdverpleegkundigen van het CJG gebruiken de adresgegevens vanuit de gemeente.

Wanneer uw kind niet verschenen is op de afspraak, neemt de schoolarts of jeugdverpleegkundige telefonisch contact met u op. Als dat niet lukt wordt zo nodig aan de school gevraagd hoe het met uw kind gaat, tenzij u hiertegen bezwaar heeft gemaakt.

5.10 BVS-Schooladvies

BVS-schooladvies is al meer dan 39 jaar een landelijk kennis- en expertisecentrum voor vrijeschoolonderwijs. Wij richten ons op de begeleiding van het onderwijs op vrijescholen en de

ontwikkeling van de schoolorganisatie. Centraal staat de pedagogische opdracht van het vrijeschoolonderwijs. We doen op onderzoek naar elementen uit het vrijeschoolleerplan. Ook hebben we, ter ondersteuning van leraren, webapplicaties en publicaties ontwikkeld. Wij begeleiden vrijescholen bij verbetertrajecten, verandertrajecten en visietrajecten. Onze diensten worden aangevraagd door vertegenwoordigers van de school. Ook ouders kunnen bij ons terecht voor vragen m.b.t. de ontwikkeling van hun kind. Voor uitgebreide informatie van ons complete aanbod (voor scholen en ouders) kunt u een bezoek brengen aan onze website: www.bvs-schooladvies.nl.

6. Praktische informatie

6.1 Schooltijden

Lesrooster

1e en 2e uur:	08.30 - 10.10 uur.
<i>Pauze:</i>	<i>10.10 - 10.30 uur</i>
3e uur	10.30 – 11.20 uur
4e uur:	11.20 - 12.10 uur
<i>Pauze:</i>	<i>12.10 - 12.40 uur.</i>
5e uur	12.40 – 13.30 uur
6e uur:	13.30 - 14.20 uur
<i>Pauze:</i>	<i>14.20 - 14.30 uur</i>
7e ^{uur}	14.30 – 15.20 uur
8e uur:	15.20 - 16.10 uur

verkort lesrooster

1 ^e uur	08.30 - 09.05 uur
2 ^e uur	09.05 - 09.40 uur
3 ^e uur	09.40 – 10.15 uur
<i>Pauze</i>	<i>10.15 – 10.30 uur</i>
4 ^e uur	10.30 – 11.05 uur
5 ^e uur	11.05 – 11.40 uur
6 ^e uur	11.40 – 12.15 uur
<i>Pauze:</i>	<i>12.15 – 12.40 uur</i>
7 ^e uur	12.40 – 13.15 uur
8 ^e uur	13.15 – 13.50 uur

Voor alle klassen gaat de 1^e bel om 8.25 uur, de 2^e bel 8.30 uur, les is begonnen.

Het verkort lesrooster kan worden ingezet bij extreme warmte of koude of andere omstandigheden waardoor een kortere dagelijkse lestijd de voorkeur heeft. De schoolleiding stelt, na overleg en consultatie, vast of het verkort lesrooster wordt gehanteerd.

De beltijden van de pauzes

10.10 - 10.25 uur	(2e bel 10.30 uur, les is begonnen)
12.10 - 12.35 uur	(2e bel 12.40 uur, les is begonnen)
14.20 - 14.25 uur	(2e bel 14.30 uur, les is begonnen)

De lestijden lichamelijke opvoeding kunnen afwijken van de normale tijden van het lesrooster, dit i.v.m. veldlessen of lessen op andere locaties.

6.2 Vakantieregeling

In de regio Haaglanden is besloten geen gezamenlijke vakantieregeling op te stellen.

[De vakantieregeling is te vinden op de website.](#)

6.3 Onderwijstijd

Door de vakken en activiteiten die De Vrije School Den Haag aanbiedt, voldoet de school ruimschoots aan de verplichte onderwijstijd van gemiddeld 1000 verplichte contacturen per schooljaar.

In het rooster wordt dagelijks gezorgd voor een aanpassing van het lesrooster. Leerlingen worden via Magister op de hoogte gehouden van roosterwijzigingen. Helaas heeft de school ook te maken met uitval van lessen door ziekte van leraren. Bij langdurige uitval van lessen, zoeken wij naar invalleerkrachten uit het lerarencollege van de school of via het aantrekken van invalleerkrachten.

6.4 Leerlingenwegwijzer of leerlingenstatuut

De [wegwijzer voor leerlingen is te vinden op onze website](#)

6.5 Leerlingenraad

Voor de leerlingenraad kiest elke klas één of twee vertegenwoordigers. Samen vormen deze klassenvertegenwoordigers de leerlingenraad. De Leerlingenraad kiest een voorzitter en een vicevoorzitter. Er wordt vijf tot zeven maal per schooljaar vergaderd, begeleid door de leerkrachten uit de [VMR](#) en indien wenselijk in aanwezigheid van de schoolleiding.

Belangrijke voornemens en beleidswijzigingen komen daar aan de orde zoals het Leerlingenstatuut, (on)tevredenheid op de schoolonderdelen, punten die uit de klassen naar voren komen, de actualiteit

en het jaarlijkse uitje van de Leerlingenraad. De voorzitter en vice-voorzitter zitten in de vestigings- en gezamenlijke medezeggenschapsraad.

De leerlingenraad is te bereiken via leerlingenraad.denhaag@vszh.nl

7. Algemene informatie

7.1 Aanmelden van leerlingen

Voor de procedure van aanmelding volgt u [deze link naar de website](#).

Aanmelden van een leerling kan met het inleveren van het adviesformulier.

Wanneer een leerling wordt aangemeld, wordt de toelatingsprocedure gestart. Pas na het doorlopen van deze procedure en na toelating kan de leerling daadwerkelijk worden ingeschreven. Informatie over de toelatingsprocedure wordt verschaft bij het aanmelden.

De schoolbesturen po & vo en de gemeenten in de regio Haaglanden hebben afspraken gemaakt over het proces van aanmelden en inschrijven op een school voor voortgezet onderwijs. Deze afspraken zijn vastgelegd in de regionale BOVO-procedure. (zie www.bovohaaglanden.nl)

Met het aanmeldformulier met de individuele code en de ingevulde voorkeurslijst 2021 – 2022 (verstrekkt door de basisschool) meldt u uw kind aan voor de middenbouwklas. Vervolgens ontvangt u over de e-mail het vragenformulier aanmelding. De ouder/ verzorger dient dit formulier geheel ingevuld en ondertekend op te sturen naar de school t.a.v. Mw. T. Remmerswaal. Als de leerling definitief is aangenomen ontvangt de ouder/verzorger het digitale inschrijfformulier.

[Tussentijdse aanmeldingen](#) verlopen via de [website](#)

7.2 Contactgegevens schoolleiding en docenten

Op onze [website](#) treft u de contactgegevens van [de schoolleiding en docenten](#).

7.3 Leerlingvolgsysteem Magister en cijferoverzicht

Onze school maakt voor de administratie van de vele gegevens, die we in de school nodig hebben, gebruik van het digitale systeem 'Magister'. Daar vinden leraren en leerlingen bijvoorbeeld hun roosters en cijferoverzichten. Ook ouders kunnen zo overzicht houden over de voortgang van hun kinderen wat betreft de cijfers en het opgegeven huiswerk.

Klik hier voor [Inloggen op Magister](#)
[Handleiding](#)

7.4 Schoolregels

De [schoolregels](#) zijn te vinden op de [website](#)

[Schooltijden](#)

[Vakanties](#)

[Absentmelding](#)

[Verlofaanvraag](#)

[Ziek naar huis](#)

[Overgangsnormen](#)

7.5 Vrijwillige ouderbijdrage

De ouderbijdrage wordt geïnd via het digitale ouderbijdragenportaal

In het portaal kunt u aangeven:

- Welk bedrag u voor het lopende schooljaar wilt bijdragen

- Hoe u uw bijdrage wilt betalen (automatische incasso, zelf het bedrag overmaken of betaling via Ideal). In alle gevallen kunt u ook aangeven in hoeveel termijnen u wilt betalen.

Wanneer u vragen heeft over de ouderbijdrage dan kunt u contact opnemen via het e-mailadres ouderbijdrage-den Haag@vszh.nl

7.5.1 Wat is de vrijwillige ouderbijdrage?

Er zijn twee soorten ouderbijdragen: de vrijwillige ouderbijdrage voor het vrijeschoolkarakter van ons onderwijs en de overige schoolkosten voor de lessen zoals leermiddelen, kampen en cultuurreizen. Voor de overige schoolkosten brengen wij per activiteit een bijdrage in rekening. Door deze bijdrage kan de school veel extra ondersteuning en activiteiten bieden aan alle leerlingen. Alle genoemde activiteiten worden altijd, onafhankelijk van de hoogte van uw bijdrage, aan alle leerlingen aangeboden.

7.5.2 Waarvoor is de vrijwillige ouderbijdrage?

Samen dragen wij de school, ook in financiële zin. Wij willen ons onderwijs mogelijk maken voor iedereen die daarvoor kiest. De Vrije School Den Haag biedt al haar leerlingen een veel bredere ontwikkeling aan dan uitsluitend een cognitieve. Wij hechten grote waarde aan een gezonde sociaal-emotionele ontwikkeling van onze leerlingen. Daarvoor bieden wij op school vanuit een samenhangend geheel extra's die niet of niet geheel door de overheid bekostigd worden. De volgende werkwijze ligt hieraan ten grondslag:

- Klassen blijven zo lang mogelijk bij elkaar. Er is een vaste mentor die intensief contact heeft met de leerlingen.
- Lesstof = ontwikkelingsstof (thema's sluiten aan bij de belevingswereld van de leerling).
- Evenwicht tussen hoofd, hart en handen (cognitieve vakken worden afgewisseld met kunstzinnige vakken, praktische vakken en bewegingsvakken).

De kunst- en ambachtvakken vormen een rode draad in ons onderwijs. Deze vakken zijn belangrijk in het ontdekken van de eigen vermogens en beperkingen. Maar deze uren betekenen voor de school kosten aan leerkrachten en middelen die niet vergoed worden. De lesgroepen zijn kleiner. Lessen en activiteiten zoals koor, toneel, muziek, euritmie, beeldende kunst en de daarbij horende ondersteuning en materialen worden grotendeels bekostigd uit de vrijwillige ouderbijdrage. Hetzelfde geldt voor de algemeen vormende periodelessen in de hogere klassen.

7.5.3 Richtlijnen voor de vrijwillige ouderbijdrage:

Aangezien er sprake is van een vrijwillige ouderbijdrage en niet iedereen in staat is om hetzelfde bedrag bij te dragen, geven wij u een inkomensafhankelijke richtlijn mee om uw bijdrage per leerling te bepalen. Het bedrag kan ook in maandelijkse termijnen worden voldaan.

Bruto gezinsjaarinkomen	Bedrag per kind
Tot € 10.000	€ 250
Tot € 20.000	€ 400
Tot € 25.000	€ 500
Tot € 37.000	€ 650
Tot € 50.000	€ 850
Tot € 62.500	€ 1.000
Tot € 92.000	€ 1.250
Boven € 120.000	€ 2.000
Extra gift Ieder jaar ontvangen wij een belangrijk bedrag aan extra schenkingen van onze ouders. Met deze schenking steunt u de verdere ontwikkeling van de school, waarvoor wij u bijzonder dankbaar zijn.	

7.5.4 Bijzondere omstandigheden:

Lagere of hogere draagkracht:

Als uw financiële draagkracht niet toereikend is om het bedrag in de tabel op te brengen, verzoeken wij u een bijdrage te voldoen die wel in uw vermogen past. Daartegenover staat dat wij vragen om meer bij te dragen indien uw financiële draagkracht meer dan toereikend is om op die manier solidair te zijn aan hen met minder draagkracht. In elk geval is uw kind welkom op onze school.

Tussentijdse komst/vertrek

Indien een leerling minder dan 75% van het schooljaar bij onze school is ingeschreven, verrekenen wij de ouderbijdrage met het aantal volle kalendermaanden dat de school wordt bezocht.

Betalingsregeling

Wanneer ouders de ouderbijdragen niet op tijd kunnen betalen, is het schoolbestuur vanzelfsprekend bereid om samen tot een oplossing te komen. U kunt hiervoor contact opnemen met onze administratie via ouderbijdrage-den Haag@vszh.nl.

De overige schoolkosten

De overige schoolkosten voor de bij het onderwijs horende activiteiten zoals excursies en schoolreizen zijn afhankelijk van het leerjaar. Voor deze activiteiten worden kosten in rekening gebracht. Voor ouders die de rekening voor een schoolkamp of cultuurreis niet kan voldoen wordt een oplossing gezocht. Een leerling kan niet om financiële redenen worden uitgesloten van deelname aan een schoolkamp of cultuurreis.

In de loop van het schooljaar wordt uw bijdrage voor de schoolreis of eventuele andere schoolkosten via het digitale ouderbijdragenportaal aan u gefactureerd. Op het moment dat er een factuur voor u klaar staat, ontvangt u daarvan een mail met het verzoek om via een link in het ouderbijdragenportaal aan te geven hoe u deze factuur wilt betalen.

Indicatie kosten schoolreizen:

Klas 7:	Boerderij/boomgaard:	€ 155
Klas 7 PT:	Natuurkamp:	€ 155
Klas 8:	Survival, Ardennen:	€ 220
Klas 9:	Landmeten:	€ 150
Klas 10:	Cultuurreis:	€ 500

7.6 Ouderavonden

Minstens twee maal per jaar is er per klas een ouderavond. Daar wordt gesproken over de gang van zaken in de klas, de ontwikkelingsfasen van de leerlingen, de leerstof en toetsen. Er komen praktische zaken aan de orde en er is ruimte voor vragen.

7.6.1 Algemene ouderavond

Er zijn algemene ouderavonden over onderwerpen die voor verschillende klassen actueel zijn zoals de individuele leertrajecten en de examenopzet, dyslexie, sociale media of over een bijzonder project. Een groepje ouders kan ook een leerkracht vragen een algemene ouderavond over een onderwerp van hun keuze te organiseren.

Er worden ouders gevraagd om mee te gaan op kamp of bij een klassenuitje, om te assisteren in de mediatheek, bij PR-groep of op andere plaatsen in de school. Het vrijwilligerswerk wordt zeer gewaardeerd.

7.6.2 Tafeltjesavonden

Twee maal per jaar kunnen ouders en leerlingen drie vakleerkrachten te spreken vragen op de zgn. 'tafeltjesavond'. Dat is de uitgelezen mogelijkheid om met de vakleerkracht over de vorderingen van hun kind te spreken.

7.7 Gescheiden ouders

De informatievoorziening van de school betreffende de leerling geldt voor beide ouders, ook als zij niet samenwonen. Uitgangspunt daarbij is de wettelijk verplichting zoals die in art 1: 377 c van het Burgerlijk Wetboek is vastgelegd.

7.7.1 De niet met het gezag belaste ouder

Verstrekking van schoolinformatie vindt voor de niet met het gezag belaste ouder alleen plaats indien hij of zij daartoe verzoekt. Het moet dan om concrete vragen over de leerling gaan.

7.7.2 Ouderavonden, gesprekken over de leerling

In principe nodigt de school beide ouders uit voor ouderavonden of voor gesprekken over de leerling (bijvoorbeeld rapportbesprekingen). Indien één van de ouders geen gezamenlijk gesprek wil, kan hij of zij verzoeken om een individueel gesprek. Gespreksverslagen worden gestuurd naar beide ouders.

7.7.3 Correspondentie

Correspondentie zal gericht zijn aan beide met gezag belaste ouders en dus niet slechts aan de ouder bij wie de leerling volgens de Gemeentelijke Basis Administratie staat ingeschreven of volgens de door de ouder verstrekte gegevens. Dat geldt niet indien daarmee naar de mening van school zwaarwegende belangen van de leerling geschaad zouden kunnen worden.

7.7.4 Onderlinge problemen tussen ouders

De school is primair gericht op onderwijs, waarbij onder meer veiligheid en rust van de leerling gewaarborgd dienen te worden. Om die reden is het niet toegestaan dat ouders hun onderlinge relationele problemen of conflicten op school of via school beslechten.

7.7.5 Onpartijdigheid

De school heeft primair het belang van de leerling voor ogen en is onpartijdig ten aanzien van problematiek die met de scheiding van de ouders te maken heeft. Informatie over de leerling zal niet aan anderen dan aan ouders (volgens art. 1:377 c van het Burgerlijk Wetboek) worden verstrekt. Uitzonderingen op die regel gelden onder andere voor instanties als het Advies- en Meldpunt en de schoolarts.

8. Jaarplanner

8.1 Agenda

Alle [geplande activiteiten](#) van de school zijn te vinden op de [website](#).

8.2 Jaarfeesten

Elk jaar wordt een aantal feesten gevierd die aansluiten bij de wisseling van de seizoenen en de christelijke tradities. Op De Vrije School Den Haag willen we feesten vieren waar alle betrokkenen zich bij aan kunnen sluiten. Dat betekent dat de inhoud en vormgeving van de feesten door de jaren heen kan veranderen. De tijden en mensen veranderen en zo onze feesten.

In de herfst wordt traditioneel het Michaëls feest gevierd op 29 september. Het is een feest van de oogst, maar ook een feest van moed. De legendes van Sint Joris en Michaël die de draak versloegen, vormen het hoofdthema. In de wintertijd valt het Sint Nicolaasfeest dat in alle klassen wordt gevierd.

De vier weken voor kerstmis zijn de Adventsweken. Dan is het donker in de gangen van de school als de leerlingen aankomen en wordt er muziek gespeeld en geluisterd naar verhalen die met deze tijd van verwachting samenhangen.

Traditioneel wordt in de vrijescholen een drietal kerstspelen opgevoerd: het Paradijsspel, het Kerstspel (ook wel geboortespel of herdersspel genoemd) en het Driekoningenspel. Het Paradijsspel, is een dramatisering van het scheppingsverhaal met fundamentele vragen over de rol van 'goed en kwaad'.

Kerst wordt gezamenlijk gevierd waaraan alle leerlingen en docenten op een of andere manier bijdragen, bijvoorbeeld in de vorm van zang, muziek en beweging. Traditioneel wordt er in de week voor de kerstvakantie naar het Kerstspel gekeken. Het is van oorsprong een middeleeuws mysteriespel dat op de vrijescholen in ere wordt gehouden. De week na de kerstvakantie wordt de kersttijd afgesloten met het Driekoningenspel, dat samen met het Paradijs- en Kerstspel een drieluik vormt.

8.3 Kooruitvoering

Ieder jaar verzorgt de school voor alle ouders en familieleden een kooruitvoering in de Antonius Abt kerk in Scheveningen. Er wordt gezongen door het 9e klas koor en een apart bovenbouwoor bestaande uit klas 10 t/m 12. Zo zijn er o.a. werken van Puccini, Mozart en Fauré uitgevoerd. De leerlingen van de middenbouw hebben in de grote zaal van de school na elkaar hun kooruitvoering, gecombineerd met de beste-werk-tentoonstelling, waarin de leerlingen hun beste werk van het afgelopen jaar tentoonstellen.

9. Veiligheid en welzijn

9.1 Uitgangspunten Veilige school

De Vrije School Den Haag is een plek waar rust heerst, waar leerlingen, personeel en ouders/verzorgers zich thuis voelen en zich veilig weten en waar alle betrokkenen respectvol, prettig en vriendelijk met elkaar omgaan.

In de jaarlijkse tevredenheidsenquêtes van medewerkers, leerlingen en ouders scoort de veiligheid op school steevast zeer hoog.

Voor leerlingen:

- Niet pesten of gepest worden; jezelf mogen en kunnen zijn;
- De lessen kunnen volgen zonder dat je wordt lastiggevalen;
- Geweld, verbale en (seksuele) intimidatie zijn uit den boze;
- Bij een vertrouwenspersoon en leerlingzaken terecht kunnen als er problemen zijn;
- Serieus genomen worden door personeelsleden en overige medewerkers;
- Duidelijke afspraken over dit alles.

Voor ouders/verzorgers:

- Erop kunnen vertrouwen dat hun kinderen naar een veilige school gaan
- Weten dat er geen bedreigingen voorkomen
- Een open oor vinden voor problemen
- Weten dat signalen worden opgepakt en problemen aangepakt
- Duidelijke afspraken over dit alles

Voor personeel en andere medewerkers:

- Met respect bejegend worden door leerlingen, ouders/verzorgers, collega's etc.
- Weten dat problemen worden aangepakt
- Terecht kunnen met signalen, bijvoorbeeld bij de mentor, teamleider, leerlingzaken en vertrouwenspersoon;
- Duidelijkheid over wat er gebeurt bij calamiteiten
- Duidelijke afspraken over dit alles

Voor de omgeving/de buurt:

- Geen overlast van leerlingen die rond de school hangen
- Geen vandalisme, vervuiling of diefstal
- Weten dat leerlingen worden aangesproken op hun gedrag
- Een aanspreekpunt voor suggesties en eventuele klachten
- Signalen worden opgepakt en problemen aangepakt

Waarden en normen

- Bij het realiseren van een veilige school komt preventie van ongewenst gedrag op de eerste plaats. Daarbij gelden de volgende waarden en normen:
- Respect voor elkaar
- Respect voor de omgeving
- Respect voor jezelf

Veiligheidsplan

Zoals beschreven in de verschillende protocollen van o.a. het grensoverschrijdend domein wordt er in een aantal gevallen al in een vroeg stadium externe instanties zoals politie e.d. ingeschakeld. Het gehele [veiligheidsplan](#) is te vinden op [de website](#).

Voor de [Privacy wetgeving](#) zie [website](#).

9.2 Leerplicht

De leerplichtwet is een van de middelen om het recht op onderwijs voor jongeren te beschermen. De leerplichtambtenaar heeft (individuele) zorg te besteden aan jongeren die, door welke oorzaak dan ook, in dit recht belemmerd worden. Het werken aan preventie en aan vroegtijdige signalering van (individuele) probleemsituaties zijn speerpunten in de handelwijze van de leerplichtambtenaar. Schoolverzuim is een signaal dat er iets met de leerling aan de hand is. De leerplichtambtenaar onderzoekt in nauwe samenwerking met de school in een zo vroeg mogelijk stadium het verzuim. Soms zijn er dieper liggende oorzaken, oorzaken die soms niets met school te maken hebben. In de vorm van het zorgteam werken school, JGZ en de leerplichtambtenaar samen om zo goed mogelijk preventief te kunnen handelen.

9.3 Anti-pestprotocol

Pesten wordt bij ons op school niet geaccepteerd. We nemen dan onmiddellijk maatregelen om het pesten te stoppen. We spreken van pester en gepeste. Elke melding wordt serieus genomen. Ook het pesten via de sociale media: cyberpesten is onacceptabel.

De school werkt met een erkend anti-pestprogramma: “Zand Erover”. Deze aanpak wordt toegepast op het moment dat er een pestprobleem is. Deze aanpak is gebaseerd op de No Blame aanpak. Een niet bestraffende en probleemoplossende interventiemethode, waarbij de leerlingen en de groep worden betrokken. Om de veiligheid van de school te waarborgen, vindt er iedere twee jaar een monitoring sociale veiligheid plaats op de school. Deze monitoring wordt gedaan door het HCO (Haagse Centrum voor Onderwijsadvies).

De Vrije School Den Haag heeft een anti-pest coördinator, de heer Peter Buddenberg, p.buddenberg@vsdenhaag.nl en twee vertrouwenspersonen, Karin ten Broek (k.ten.broek-van.beijeren@vsdenhaag.nl) en Judith Aiss (j.aiss@vsdenhaag.nl)

Het volledige [anti-pestprotocol](#) is onderdeel van het [veiligheidsplan](#) en te vinden op de [website](#).

9.4 Leerling bemiddeling

Leerlingen zoeken samen een oplossing voor een conflict met behulp van twee andere leerlingen die optreden als bemiddelaar, nadat ze daarvoor getraind zijn. De bemiddelaars zijn neutraal en de gesprekken zijn vertrouwelijk. Het is voor leerlingen een manier om over hun ruzies te praten zonder dat een volwassene een oordeel velt. De leerling bemiddelaars doen verslag bij de teamleider middenbouw, die ook een opleiding heeft gekregen. Deze zorgt voor blijvende begeleiding.

9.5 Gezondheidsonderzoek

In de 8ste klas krijgen alle leerlingen thuis een uitnodiging voor een kort onderzoek met de jeugdverpleegkundige. Het onderzoek vindt plaats op school.

9.6 Langdurig ziek

De Vrije School Den Haag heeft met de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en leerplicht afspraken gemaakt over leerlingen die langdurig ziek worden gemeld. De school werkt met een protocol voor langdurig zieke leerlingen waarin de afspraken met de jeugdgezondheidszorg en leerplicht staan opgenomen. Om de belastbaarheid van een leerling te kunnen beoordelen heeft de school het oordeel nodig van de schoolarts. Als ouders de oproep van de schoolarts negeren, is de school genoodzaakt de leerplichtambtenaar hiervan op de hoogte stellen.

Wanneer een leerling door ziekte en/of ongeval tijdelijk onderwijs moet verzuimen, kunnen de ouders een beroep doen op extra ondersteuning.

9.7 School Video Interactie Begeleiding (SVIB)

De school maakt bij het begeleiden van leerkrachten gebruik van School Video Interactie Begeleiding (SVIB) en hanteert daarbij onderstaand protocol.

1. Bij het gebruik van SVIB als begeleidingsmethodiek moet de te begeleiden leraar altijd instemmen.
2. Ouders worden, via de schoolgids, op de hoogte gebracht dat er video opnamen in de klas gemaakt worden.
3. Leerlingen van ouders die bezwaar maken worden niet gefilmd.
4. De video opnamen worden alleen met toestemming van de leraar met anderen besproken of getoond.
5. De leraar laat geen video-opnamen van klassen zien aan de leerlingen, ouders of derden zonder overleg met de SVIB-er en de directie.
6. Bij eventueel gebruik van de video opnamen buiten de school is instemming nodig van de directie, de leraar en de ouders van de leerlingen, die in beeld zijn.
7. Bij gebruik of tonen van video-opnamen van een individuele leerling moet, ook de betreffende leerling, instemmen.
8. Na beëindiging van de begeleiding met SVIB vindt altijd een schriftelijke evaluatie plaats met de betrokkenen. De leraar maakt een verslag van zijn ontwikkeling en de begeleider maakt een verslag van de vraagstelling, de doelstelling en de handelingsadviezen. Het evaluatieverslag over de leraar gaat in het personeelsdossier.
9. De video-opnamen zijn vertrouwelijk. Na beëindiging van de SVIB en na de eindevaluatie worden de video-opnamen gewist.

9.8 Verzekering

Door het Marecollege Leiden, Rudolf Steiner College Rotterdam en de Vrije School Den Haag is een Wettelijke Aansprakelijkheidsverzekering en een collectieve doorlopende reis - en ongevalverzekering afgesloten.

Wanneer u van mening bent dat wij aansprakelijk zijn of nalatig zijn geweest dan kunt u de schade bij ons melden. Wij zijn niet aansprakelijk voor diefstal en zoekraken van eigendommen van leerlingen, zoals fiets, kleding en mobiele telefoons. Dergelijke schade adviseren wij u bij uw eigen verzekering in te dienen.

De ongevalverzekering is van kracht tijdens de reis naar en van school, verblijf op school, uitstapjes tijdens schoolactiviteiten, stagedagen en schoolreizen.

De reisverzekering geldt wanneer de leerlingen op reis gaan en er minimaal één overnachting is. Er kan een beroep gedaan worden op deze verzekering als de eigen verzekering niet uitkeert.

Ouders zijn aansprakelijk voor de schade die een leerling toebrengt aan medeleerlingen, het schoolgebouw of inventaris.

10. Over de school

10.1 Resultaten

Voor het rendement per leerjaar zie bijlage I, blz. 33.

Slagingspercentage:

	vwo	havo	vmbo-t / mavo
2019	87%	82%	75%
2020	100%	98%	98%
2021	88%	95%	98%

Verskil SE-CE: (schoolexamen- centraal examen)

Afdeling	2019	2020	2021
vmbo-t	+0,37	n.v.t.	+0,26
havo	+0,10	n.v.t.	+0,29
vwo	+0,43	n.v.t.	+0,47

10.2 Organisatie, Bevoegd gezag en schoolleiding

Sinds 1 januari 2015 is de bestuurder van de Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland (ZWN) het 'bevoegd gezag' van de school voor voortgezet onderwijs aan de Waalsdorperweg. Naast deze school vallen nog twee scholen voor voortgezet onderwijs in Rotterdam (Rudolf Steiner College) en Leiden (Marecollege), twee scholen voor primair onderwijs (aan de Abbenbroekweg) en The International Waldorfschool The Hague (aan de 2^e Messstraat) onder de stichting. Op deze wijze kan op zakelijk en administratief gebied geprofiteerd worden van de samenwerking, terwijl op pedagogisch en inhoudelijk gebied de eigen identiteit kan worden gewaarborgd.

De rector van de Waalsdorperweg staat aan het hoofd van de vestiging en is, binnen het vastgestelde beleid en begroting, verantwoordelijk voor de goede gang van zaken binnen zijn vestiging. Hij legt daarover periodiek verantwoording af aan de bestuurder.

De schoolleiding bestaat uit een rector, een conrector en de coördinator onderwijs. Zij beheren de gebieden onderwijs, personeel en bedrijfsvoering. Samen met teamleiders regelen zij de dagelijkse gang van zaken. Hier vindt ook beleidsvorming en besluitneming plaats.

10.3 Raad van Toezicht

De scholen van ZWN kennen een Raad van Toezicht die toeziet op het functioneren van de bestuurder en de directie. Besluiten van de bestuurder, die een zwaarwegend karakter hebben (bijvoorbeeld het vaststellen van de begroting en de jaarrekening, fusie met andere scholen en beleidsplannen), moeten door deze raad worden goedgekeurd. Eén lid van deze raad is voorgedragen door de medezeggenschapsraad.

Sinds 2010 fungeert één Raad van Toezicht voor De Vrije School Den Haag PO en VO (in ZWN-verband). Wie deel uit maken op dit moment van de Raad van Toezicht staat in het variabele deel van deze schoolgids.

10.4 De teamleider

De school kent vier teams en vier teamleiders:

- Praktisch vmbo-t (PT), alle PT-klassen 7 t/m 10,
- Middenbouw: de klassen 7 en 8,
- Bovenbouw 1: de klassen 9 en 10,
- Bovenbouw 2: de klassen 11, 12 en de examenklassen havo/vwo.

De pedagogische verantwoordelijkheid voor zowel de klassen als geheel, als voor de individuele leerling is een zaak van de teams gezamenlijk. De teamleider is verantwoordelijk voor het onderwijstraject van de leerlingen.

10.5 Medezeggenschap

De medezeggenschapsraad (mr) is een formeel orgaan dat overleg voert met de schoolleiders, de bestuurder en de Raad van Toezicht. Er is één medezeggenschapsraad voor de drie scholen die onder de Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland (ZWN) vallen:

- Rudolf Steiner College te Rotterdam
- Marecollege te Leiden
- De Vrije School Den Haag

In deze medezeggenschapsraad zitten personeelsleden, leerlingen en ouders van de drie scholen. Zij vergaderen volgens een vast rooster op één van de drie scholen in aanwezigheid van de betreffende schoolleider en de bestuurder.

De vestigings medezeggenschapsraad (vmr)

Op alle drie de vestigingen functioneert sinds een aantal jaren de vestigingsmedezeggenschapsraad, afgekort de vmr. In de vmr hebben minimaal vier personeelsleden, twee leerlingen en twee ouders zitting. Met de vmr hopen we de medezeggenschap dichter op de dagelijkse schoolpraktijk af te kunnen stemmen zodat het functioneren van de vmr meer zichtbaar en vooral effectiever wordt. De data van de vergaderingen staan vermeld in de jaarplanner. De vergaderingen zijn in principe openbaar.

Contact vmr en mr via de voorzitter Judith Aiss e-mail: j.aiss@vsdenhaag.nl

[Zie onze website.](#)

10.6 (Klassen)ouders en klassenouder-overleg

Ouders zijn onmisbaar voor de school. In elke klas zijn twee of drie ouders klassenouder. De klassenouders worden tijdens de eerste ouderavond van het schooljaar door de ouders van een klas gekozen. De taak van deze klassenouder is een goede band tussen ouders onderling en tussen oudergroep en leerkrachten te bevorderen. De klassenouders assisteren de klassenleerkrachten bij het voorbereiden van ouderavonden en bij het coördineren van de vrijwilligerstaken van ouders.

Klassenouder-overleg Waalsdorperweg (KOOW)

Het Klassenouder-overleg komt ca. vijfmaal per jaar bijeen. Hiervoor worden de klassenouders uitgenodigd. De rector is daar in de regel bij aanwezig, en afhankelijk van de agenda ook de conrector en teamleiders. Verder is er ook altijd een personeelslid uit de medezeggenschapsraad bij. Klassenouders stimuleren en bevorderen waar mogelijk de communicatie over en weer tussen school en ouders. Daarom is dit overleg voor iedereen van vitaal belang. In de vergadering wordt vanuit allerlei invalshoeken gesproken over wat er in de school speelt.

Het KOOW heeft twee functies:

- Een platform voor gesprek over de leerlingen, de school en de wereld waarin we samen opvoeden en scholen;
- Een venster waarvoor ouders en school (partners in opvoeding en scholing) bij elkaar naar binnen kunnen kijken, kunnen bespreken 'hoe het er bij ons uit ziet'.

Hierdoor is er van beide kanten zicht op wat er nodig is. Dit leidt vervolgens tot aanpassingen en bijstellingen. Twee ouders uit het KOOW nemen zitting in de vMR.

Elke ouder die zich deskundig acht en een kind op de bovenbouw van De Vrije School Den Haag heeft, kan zich (na aanmelding) aansluiten.

<http://vo.devrijeschooldenhaag.nl/informatie/ouders/medezeggenschap>

10.7 Leerlingen en leerlingenraad

Voor de leerlingenraad kiest elke klas één of twee vertegenwoordigers. Samen vormen deze klassenvertegenwoordigers de leerlingenraad. De Leerlingenraad kiest een voorzitter en een vicevoorzitter. Er wordt maximaal vijf maal per schooljaar vergaderd, begeleid door de leerkrachten uit de vMR en enkele leden van de schoolleiding. Belangrijke voornemens en beleidswijzigingen komen daar aan de orde zoals het Leerlingenstatuut, (on)tevredenheid op de schoolonderdelen, punten die uit de klassen naar voren komen, de actualiteit en het jaarlijkse uitje van de Leerlingenraad. De voorzitter en vice-voorzitter zitten in de vestigings- en gezamenlijke medezeggenschapsraad.

10.8 Klachtenregeling en vertrouwenspersonen

Vragen, problemen, zorgen en klachten kunnen in elke school ontstaan over de meest uiteenlopende zaken. Zij kunnen zich voordoen in alle mogelijke combinaties van leerlingen, personeelsleden en ouders. Het is belangrijk dat diegene die met een probleem rondloopt, dit zo snel mogelijk meldt. Hiertoe is deze handleiding opgesteld.

Wij onderscheiden een binnenschoolse - en buitenschoolse procedure:

De binnenschoolse procedure

1. Eerste aanspreekpunt: de klassenleerkracht/mentor. In geval van pedagogische problemen, omgangsproblemen, praktische vragen, enz.
2. Tweede aanspreekpunt. Al naar gelang de aard van de klacht:
 - o voor onderwijszaken: de teamleider,
 - o voor personeelszaken: het verantwoordelijke lid van de schoolleiding,
 - o voor praktische zaken en leerlingzaken: het verantwoordelijke lid van de schoolleiding.
3. Derde aanspreekpunt: de rector/schoolleider. Als de problemen blijven bestaan.
4. Blijft het probleem onopgelost, dan komt het bij de bestuurder van de Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland. Deze gaat na of bij de behandeling van het probleem/de klacht alles is gedaan om een oplossing te vinden.
5. Als ook dit niet tot oplossing leidt, is er de mogelijkheid om een officiële, schriftelijke klacht in te dienen bij de Klachtencommissie van de VBS. Daaraan gaat een verwijzing vooraf naar de externe vertrouwenspersoon van de Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland, de heer M. Oltheten. Deze kan begeleiden bij het indienen van de klacht bij de klachtencommissie.

De contactgegevens van de externe vertrouwenspersoon zijn verkrijgbaar bij het secretariaat van de school.

De buitenschoolse procedure

De klachtencommissie van de Vereniging Bijzondere Scholen (VBS). Deze treedt in werking

- na de binnen schoolse procedure
- zonder de binnen schoolse procedure doorlopen te hebben. Dit gebeurt in een ernstige of moeilijk bespreekbare situatie

De bestuurder verwijst de klager naar de externe vertrouwenspersoon van de Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland, de heer M. Oltheten. Deze begeleidt de klager in de buitenschoolse behandeling

van de klacht door de landelijke Geschillen Commissie Bijzonder Onderwijs (GCBO), die werkt volgens haar eigen Regeling klachtencommissie. Voor nadere informatie: www.gcbo.nl

De stichting GSBO is bereikbaar via postbus 82324, 2508 EH Den Haag, 070 – 3861697 info@gcbo.nl NB. In het geval van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag kan men zich wenden tot de interne vertrouwenspersoon. Elke school heeft twee interne vertrouwenspersonen.

Vertrouwensgroep

Problemen, die voor een leerling zo gevoelig liggen dat hij/zij daarmee niet naar de klassenmentoren wil gaan, kunnen voorgelegd worden aan de vertrouwensgroep van de school bestaande uit Karin ten Broek- van Beijeren (k.ten.broek-van.beijeren@vsdenhaag.nl) en Judith Aiss (j.ais@vsdenhaag.nl). Dit kan ook anoniem gebeuren. Een duidelijk voorbeeld kan zijn (seksuele) intimidatie door medeleerlingen of personeel.

10.9 Functies

Directie:

Algemeen Directeur/Bestuurder: Artho Jansen (afspraak via Anna Italianer a.italianer@vsdenhaag.nl)

Rector: Rob van der Meijden (afspraak via Manon Vinkenburg m.vinkenburg@vsdenhaag.nl)

De rector is verantwoordelijk voor de voortgang en uitvoering van het schoolbeleid en daarmee voor de uitvoering van de dagelijkse leiding van de school.

Onze school valt onder de Stichting Vrijescholen Zuid West Nederland. De stichting kent een bovenschoolse bestuurder, de heer mr J.H.B. (Artho Jansen). Hij fungeert als bevoegd gezag en werkgever voor De Vrije School Den Haag (primair en voortgezet onderwijs), het Marecollege in Leiden en het Rudolf Steiner College in Rotterdam (beiden voortgezet onderwijs).

Het bestuur van ZWN is gevestigd aan de Waalsdorperweg 12, 2597 JB Den Haag, telefoon: 070-3244300.

Raad van toezicht

De school kent een raad van toezicht die toeziet op het functioneren van de bestuurder. Besluiten van de bestuurder die een zwaarwegend karakter hebben (bijvoorbeeld het vaststellen van de begroting en de jaarrekening, fusie met andere scholen en beleidsplannen) moeten door de raad van toezicht worden goedgekeurd. De raad van toezicht bestaat uit de volgende personen:

Wouter van Ewijk (voorzitter)

Marten de Bruine

Karin Jansen

Madeleine Vreeburg

Rectoren/schoolleiders

Den Haag (Vrije School Den Haag - vo)

Rotterdam (Rudolf Steiner College - vo)

Leiden (Marecollege - vo)

Den Haag (Vrije School Den Haag - po)

Rob van der Meijden

Sebastiaan Cooman

Sander Roodink

Marjolein Triest (ad interim)

MR, VMR en Klassenouderoverleg (KOOW)

Er is één overkoepelende MR voor de drie scholen die vallen onder de Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland (ZWN). Binnen deze overkoepelende MR zijn de ouders, de leerlingen en het personeel vertegenwoordigd.

De oudergeleding van de vmr is te bereiken via: vmrouders@vsdenhaag.nl

Het onderwijsondersteunend personeel (oop) van de vmr is te bereiken via: vmr-oop@vsdenhaag.nl

KOOW

Voorzitter

Kerngroep via info@vsdenhaag.nl

vmr

Voorzitter vmr

Judith Aiss via j.aiss@vsdenhaag.nl

Voorzitter mr

Mariette van den Berg – van Wijlen via
mariette@vanwijlen.nl

Overige functies

Rector:

Rob van der Meijden

Conrector:

Jos Olsthoorn

Coördinator onderwijs:

Stefaan Brakkee

Coördinator leerlingzaken:

Peter Buddenberg

Decanen:

Karin ten Broek /Mirjam Rietveld /

Emma Jane van Muijden/ Marcel Johansen

Roostermaker:

Marc Kuijpers

Dagroosters, vervangingen, organisatie:

Mirella Brakkee

Stage coordinator:

Mirella Brakkee

ICT:

Robert Joris

Verkoop euritmieschoenen:

Marina Akkerman

Teamleiders

Middenbouw

Bodine Bonnenberg

Praktisch vmbo-t/ mavo klas 9 en 10

Rick Ehlert

Leerjaar 9, 10

Emanuel Klinkenberg

Leerjaar 11, 12, Examenklas

Harmen Fijn

Zorg

Coördinator Passend Onderwijs:

Oscar Nijhof

Dyslexie coördinator midden- en bovenbouw:

Carin Touwslager/ Hendrien Broens

Schoolmaatschappelijk werker:

Sanne Tempels

Vertrouwenspersonen:

Vertrouwenspersonen:

Karin ten Broek

Judith Aiss

Onderwijs Ondersteunend Personeel

Hoofd facilitaire dienst /conciërge

Robert Joris

Conciërge

Douwe Mulder/ Yakup Oszoy

Hoofd administratie

Mieke Stubbé

Managementassistent rector:

Manon Vinkenburg

Leerlingenadministratie:

Trudis Remmerswaal

Examenbureau/ boekenfonds:

Marleen van der Pas

Mediathecaris:

Judith Krasznai/ Anke Dozy

Kantinebeheerder:

Food & Facility

Administratief medewerker, receptioniste:

Ida van Dongen/ Annemarie Degenaar

Toneelkleding:	Bettina Abraham/ Eveline van Dusseldorp
Technisch onderwijsassistent (Toa):	Sharon Maaskant
	Franziska Delnaaij

Bestuursbureau Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland

Hoofd financiën:	Jolanda Buis
Financieel administratief medewerker:	Nelleke Hagoort
	Stéfanie de Gilde
Medewerker ouderbijdrage:	Wanda Smit
Salaris-/personeelsfunctionaris:	Margit Fennema
Managementassistent/ secretaris:	Anna Italianer

Klassenleerkrachten:

Voor de [indeling van de klassenleerkrachten](#) zie de website.

10.10 Contactgegevens

[Contactgegevens](#) zijn te vinden op onze website.

BIJLAGEN I: lestabellen en rendement per leerjaar

Rendement per leerjaar:

Rapportage uit 'Cum Laude'

Date 15-9-2020

Doorstroom - IDU - Doorstroom - Historie - Doorstroom

Periode Afgelopen 5 schooljaren

Doorstroom Bevorderd Bevorderd-Geslaagd

Niveau	Leerjaar	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	
VMBO (g)t	1	98%	99%	100%	100%	100%	B
VMBO (g)t	2	97%	98%	96%	99%	100%	B
VMBO (g)t	3	92%	89%	90%	92%	98%	B
VMBO (g)t	4	80%	83%	77%	98%	98%	G zonder vertraging
stapelen HAVO 4		24%	24%	15%	16%	21%	opstroom
VMBO (g)t / HAVO	1	99%	98%	100%	99%	100%	B
VMBO (g)t / HAVO	2	93%	90%	94%	94%	100%	B
HAVO	3	87%	94%	97%	94%	91%	B
HAVO	4	83%	85%	86%	84%	78%	B
HAVO	5	83%	85%	83%	94%	95%	G zonder vertraging
stapelen VWO5		3%	6%	4%	12%	14%	opstroom
HAVO / VWO	1	97%	98%	95%	99%	98%	B
HAVO / VWO	2	94%	94%	95%	96%	98%	B
HAVO / VWO	3	96%	95%	95%	88%	97%	B
VWO	4	72%	90%	94%	92%	81%	B
VWO	5	84%	88%	90%	97%	89%	B
VWO	6	94%	85%	84%	97%	81%	G zonder vertraging

Bron: Cum laude

	HV1		MH1		PT1		HV2		MH2		PT2		HV3		H3	
	vak u/wk		vak u/wk		vak u/wk		vak u/wk		vak u/wk		vak u/wk		vak u/wk		vak u/wk	
periode	10		10		10		10		10		10		10		10	
vakles									var	2			var	2	var	2
Nederlands	ne	3	ne	3	ne	3	ne	2	ne	2	ne	3	ne	3	ne	3
Frans	fa	2	fa	2			fa	2	fa	2			fa	2	fa	2
Duits	du	2	du	2	du	1	du	2	du	2	du	1	du	2	du	2
Engels	en	2	en	2	en	2	en	2	en	2	en	2	en	3	en	3
geschiedenis					gs	2			gs	2	gs	2				
aardrijkskunde																
economie									ec	2			ec	2	ec	2
levensbeschouwing	lb	1	lb	1			lb	1	lb	1			lb	1	lb	1
filosofie													fi	2		
wiskunde	wi	3	wi	3	wi	3	wi	2	wi	3	wi	3	wi	2	wi	2
wiskunde A																
wiskunde B																
wiskunde C																
Natuur- en Scheikunde							ns*	0	ns	2						
natuurkunde													na	2	na	2
scheikunde													sk	2	sk	2
biologie											bi	1				
lichamelijke opvoeding	lo	2	lo	2	lo	2	lo	2	lo	2	lo	2	lo	2	lo	2
L.O. examenvak																
kunst algemeen													kn	2	kn	2
kunst muziek																
kunst beeldend																
kunst drama																
vaklessen totaal		15		15		13		14		16		14		17		15
kunst/overig	var	3	var	3	pk	6	var	3	var	3	pk	6	var	4	var	4
euritmie	eu	2	eu	2	eu	1	eu	2	eu	2	eu	1	eu	1	eu	1
koorzang	kz	1	kz	1	kz	1	kz	1	kz	1	kz	1	kz	1	kz	1
muziek	mu	1	mu	1	mu	2	mu	1	mu	1	mu	2	mu	1	mu	1
mentoruur	mn	1	mn	1	mn	1	mn	1	mn	1	mn	1	mn	1	mn	1
overig totaal		8		8		11		8		8		11		7		7
upw minimaal		33		33		34		32		34		35		34		32
upw maximaal		33		33		34		32		34		35		34		32

	M3		PT3		4V		4H		4M		4PT		5V		5H		6V	
	vak u/wk		vak u/wk		vak u/wk		vak u/wk		vak u/wk		vak u/wk		vak u/wk		vak u/wk		vak u/wk	
periode	10		10		10		10		10		8		10		8		8	
vakles	var	9	var	8-10	var	9,5-15	var	11,5-13	var	11-14	var	11-12	var	9-11	var	15-16	var	16-17
Nederlands	ne	2	ne	2	ne	2	ne	2	ne	3	ne	3	ne	2	ne	3	ne	3
Frans	fa	2			fa	2,5	fa	2,5	fa	3			fa	2	fa	3	fa	3
Duits	du	2	du	1	du	2,5	du	2,5	du	3	du	1	du	2	du	3	du	3
Engels	en	3	en	3	en	2	en	2	en	3	en	3	en	2	en	3	en	3
geschiedenis	gs	2	gs	2	gs	2	gs	2,5	gs	3	gs	3	gs	2	gs	3	gs	3
aardrijkskunde					ak	2	ak	2					ak	2	ak	3	ak	3
economie	ec	2	ec	2	ec	2	ec	2,5	ec	3			ec	2	ec	3	ec	3
levensbeschouwing	lb	1			lb	1	lb	1					lb	1				
filosofie					fi	2							fi	2				
wiskunde	wi	3	wi	3					wi	3	wi	3						
wiskunde A					wa	3	wa	3					wa	3	wa	3	wa	3
wiskunde B	re	1	re	1	wb	3	wb	3					wb	3	wb	3	wb	3
wiskunde C																	wc	2
Natuur- en Scheikunde	ns	2							ns	3								
natuurkunde					na	2,5	na	2,5					na	2	na	3	na	3
scheikunde					sk	2,5	sk	2,5					sk	2	sk	3	sk	3
biologie	bi	2	bi	2	bi	2,5	bi	2,5	bi	3	bi	3	bi	2	bi	3	bi	3
lichamelijke opvoeding	lo	2	lo	2	lo	2	lo	2	lo	2	lo	2	lo	2	lo	2	lo	2
L.O. examenvak			lo2	2							lo2	2						
kunst algemeen	kn	2	kn	2			kn	2	kn	2	kn	2	kn	1	kn	2	kn	2
kunst muziek			km	2							km	2						
kunst beeldend															kb	0	kb	0
kunst drama															dr	0	dr	0
vaklessen totaal		18		17-19		16,5-21		18,5-20,5		19-22		22-23		17-19		23-24		25,5-26,5
kunst/overig	var	4	pk	6	var	3	var	3	var	2	pk	6	var	2				
euritmie	eu	1			eu	1	eu	1					eu	1				
koorzang	kz	1			kz	1	kz	1	kz	1			kz	1	kz	1	kz	1
muziek	mu	1			mu	1	mu	1	mu	1			mu	1	mu	1	mu	1
mentoruur	mn	1	mn	1	mn	1	mn	1	mn	1	mn	1	mn	1				
overig totaal		7		7		6		6		5		7		6		2		2
upw minimaal		36		34		32,5		34,5		34		36		33		33		35,5
upw maximaal		36		36		37		36,5		37		37		35		34		36,5

De lestabel bestaat uit drie delen

Het bovenste deel benoemt de vakken waarin periode gegeven wordt in het betreffende leerjaar. Het totaal geeft het aantal uren dat per week aan periode-onderwijs is ingeroosterd. Deze periodes zijn nooit gelijktijdig, maar volgen elkaar op.

In het midden staat de tabel voor de wekelijkse vaklessen, met het aantal lessen per week. Bij leerjaren met keuzevakken of afwisselend aangeboden vakken kan het aantal wekelijkse lessen per leerling verschillen. De betreffende vakken zijn cursief weergegeven als het roulerende vakken zijn, cursief vetgedrukt en met een donkerder achtergrond als het een keuzevak betreft. Aan de bovenzijde is het minimum-maximum aantal wekelijkse lessen voor deze wisselende vakken, aan de onderzijde het minimum-maximum totaal aantal wekelijkse vaklessen vermeld.

Het onderste deel van de tabel geeft aan welke roulerende en vaste kunst en overige vaklessen worden aangeboden, met vermelding van een wekelijks totaal.

Onderwijstijd

De wettelijke onderwijstijd is gebaseerd op 1000 klokuren op jaarbasis, in een volledig schooljaar. De scholen kunnen dit zelf over het curriculum verdelen (bij een eindexamenjaar omgerekend naar werkelijke schoolweken). Globaal komt dit neer op 32,5 lesuur per week. In deze lestabel loopt het aantal op van 32 lessen in de eerste twee leerjaren, naar 34 tot 36 lessen per week in de hogere leerjaren. Daarmee voldoet de lestabel aan de minimum onderwijstijd.